24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус

1941
АПРЕЛЬ
11
ЭРНЕКУН
85 (5800) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН, ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН ХАÇАЧĔ.

Колхозсенчи стена хаçачĕсен çураки вăхăтĕнчи задачисем

Çурхи ĕçсем пуçланас вăхăт нумай юлмарĕ. Стена хаçачĕсем хăйсем те ака вăхăтĕнче ĕçлеме хатĕр пулмалла. Çураки пуçланнă хыççăн колхозниксем пурте тенĕ пекех уйра, бригадăсенче пулаççĕ. Çавăнпа та ĕнтĕ колхозри стена хаçачĕсем те хăйсен ĕçне уя илсе тухмалла. Вĕсен бригадăсем хушшинче пĕр-пĕрин опытне парас, оперативлă, пĕтĕм колхозĕпе ака ĕçĕ мĕнле пынипе паллаштарас ĕçсене организацилемелле. Калăпăр, пĕр бригада ĕçре малта пырать, вăл бригадăри стахановецсем мĕн те пулсан çĕнĕ япала шухăшласа кăларнă. Стена хаçачĕ, çав бригада ĕçĕпе тĕплĕн паллашса, унăн паха опытне ытти бригадăсене куçарма пулăшмалла. Ку ĕнтĕ стена хаçатне хăйĕн ĕçне урăхлатса çĕнетме хушать. Ака вăхăтĕнче стена хаçачĕ часчасах тухса тăмалла, пысăк кăларассишĕн тăрăшмалла мар. Пĕчĕк пултăр, анчах вăхăтра тухтăр, кашни сигналах вăхăтра çутатмалла, вăл кивелсе ан кайтăр. Колхозри стена хаçатне пĕр бригадăран тепĕр бригадăна куçарса çÿремелле.

Лайăх ĕçлекен колхозниксен паха опытне кăтартасси стена хаçатĕнче тĕп вырăн йышăнмалла. Стахановецсен ĕçне, плана çавăн чухлĕ тултарнă тесе мар, вĕсен опычĕсем çинчен тĕплĕн каласа парса кăтартмалла, вăл заметкăна вуланă хыççăн çын çав паха опыт тăрăх хăй стахановла ĕçлеме вĕрентĕр.

Тепĕр пысăк ыйту—вăл ĕç пахалăхĕ, ака ĕçне агротехника правилисене пăхăнса туса пырасси. Ку тĕлĕшпе те стена хаçачĕ пысăк пулăшу пама пултарать. Стена хаçачĕ кашни юрăхсăр ĕçе çийĕнчех палăртма тивĕç.

Селькорсен, редколлеги активĕ стена хаçачĕ кăларнипе çеç лăпланса ლармалла мар, вĕсем культурăллă-массăллă ĕçсен организаторĕсем, бригадăсенче тата звеносенче пропагандистсем пулмалла. Вĕсем стена хаçачĕсем урлă, бригадăсенче, звеносенче калаçусем ирттерсе, СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен кăларнă постановлени çинчен каласа памалла, ăна кашни колхозник, кашни колхозница патне çитермелле. Агитаци ĕçне производствăллă ĕçпе таччăн çыхăнтарса пымалла, вăл ĕç тухăçлăхĕпе пахалăхне ÿстерме пулăшмалла. Пирĕн колхозри стена хаçачĕсемпе пĕрлех кашни çулах çурхи тата çуллахи уйхир ĕçĕсене тунă вăхăтра бригадăсенче хаçатсем йышлăн тухаççĕ. Вĕсем те колхоз ĕçĕнче пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ.

Стена хаçачĕсем хăйсем умĕнче тăракан пысăк задачăсене ăнăçлăн пурнăçлаччăр тесен, парторганизацисен вĕсене ертсе пырас ĕçе вăйлатни кирлĕ. Редколлегисенче ĕçлеме хутла тата политикăна лайăх пĕлекен, пултаруллă çынсене уйăрмалла, стена хаçачĕсенче ĕçлекенсен кадрне çирĕплетмелле. Хальхи вăхăтра пуçламĕш парторганизацисен ертсе пыракан органĕсен отчетпа суйлав кампанийĕ пырать. Отчетпа суйлав пухăвĕсенче стена хаçатне ертсе пырас, ăна çирĕплетес ыйтусем çине те тивĕçлипех çаврăнса пăхмалла.

Парторганизацисем стена хаçачĕсене ертсе пырассине лайăхлатни стена хаçачĕсен организаторла рольне çĕклеме, вĕсен умĕнче тăракан задачăна чыслăн пурнăçлама пулăшĕ. Вăйлă тырпулшăн кĕрешес çĕрте стена хаçачĕсем çăннипех колхозниксен сарлака массине организацилеме пултаракан пысăк вăй пулса тăрĕç.

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ пирĕн çĕршыври колхозсемпе совхозсем умне пысăк задача—кăçал 7 миллиард та 900 миллион пăт тĕштырă пуçтарса кĕртес задача лартрĕ. Партипе правительство ку задачăна пурнăçа ăнăçлăн кĕртсе пыма колхозсене пур кирлĕ условисене те туса пачĕ.

СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) «Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ÿстернĕшĕн Чăваш АСС Республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен» йышăннă постановлени колхозниксен сарлака массине ВКП(б) XVIII конференцийĕ социализмлă ялхуçалăх умне лартнă пысăк задачăна пурнăçа ăнăçлăн кĕртме мобилизацилерĕ. Конференци решенийĕсем тата СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) йышăннă постановлени колхозниксене çĕр ĕçĕнче çĕнĕ çитĕнÿсем тума, пысăк тухăçлă тырпул туса илессишĕн, обществăллă выльăх-чĕрлĕхĕн продуктивлăхне ÿстерессишĕн кĕрешме хавхалантарчĕç.

Республикăри чылай колхозсем çуракине тухма хатĕрленсе çитрĕç: ялхуçалăх машинисемпе транспорт инвентарĕсене юсаса хунă, вăрлăхсене тĕплĕн тасатнă тата тĕрĕсленĕ, уйхире удобренисем çителĕклĕ таран кăларса хатĕрленĕ. Халь ĕнтĕ пирĕн çав ĕçсен пахалăхне тата тепĕр хут тĕрĕслесе тухасси пулса тăрать. Мĕншĕн тесен çуракине ăнăçлăн ирттересси ăна хатĕрленнинчен килет.

Çавăнпа та колхозсенчи стена хаçачĕсен хальхи вăхăтри тĕп задачи — çуракине пур енĕпе те тĕплĕн хатĕрленсе çитме колхозсене пулăшса пырасси пулса тăрать. Çуракине хатĕрленсе çитнине тĕрĕслес ĕçе пĕтĕмпех ака ĕçĕсене вăхăтра тата пысăк пахалăхпа ирттерес лозунгпа çыхăнтарса туса ирттермелле.

ВКП(б) Обкомĕ йышăннă тăрăх çак кунсенче пур районра тенĕ пекех стена хаçат редакторĕсемпе селькорсен канашлăвĕсем пулса иртрĕç. Кун хыççăн районсенче колхозсем çуракине мĕнле хатĕрленсе çитнине тĕрĕслес тĕлĕшпе рабселькорсен рейчĕсем пуçланчĕç. Рейд вăхăтĕнче хăшпĕр колхозсем çуракине халĕ те хатĕрленсе çитменни палăрчĕ. Сăмахран, «Красный пахарь» колхоз (Красноармейски р.) ялхуçалăх машинисене, транспорт инвентарĕсене юсаман. Колхозăн 21 плугĕнчен 13-шне çеç юсанă, 9 комплект лаша кÿлмелли хатĕрсем çитмеççĕ, лашасене начар пăхаççĕ. Клевер вăрлăхĕ тата кантăр вăрри, çĕрулми вăрлăхĕ çитмест. Колхоз председателĕ Федоров çуракине хатĕрленес ĕç çине сахал пăхать, вăл ĕçкĕре ытларах пулма тăрăшать.

Çавăн пекех, корреспондент М. пĕлтернĕ тăрăх, Тăрăн ялсоветĕнчи (Иплей р.) колхозсем те çуракине çителĕксĕр хатĕрленеççĕ. Молотов ячĕпе тăракан колхозра лаша кÿлмелли хатĕрсем юсавлă мар, кунта та хăшпĕр культурăсемпе вăрлăхсем çитмеççĕ, лашасене начар пăхаççĕ. Çаксем ĕнтĕ пирĕн республикăри хăшпĕр колхозсем çуракине сÿрĕккĕн хатĕрленсе пыни çинчен калаççĕ. Кунашкал колхоз руководителĕсем вĕсем вăй хурса ĕçлемесĕр, ĕç хăй тĕллĕн пулса пынипе, пысăк тухăçлă тырпул туса илме шухăшлаççĕ. Стена хаçачĕсен çавнашкал руководительсене тăрă шыв çине турттса кăлармалла.

Колхозсенчи стена хаçачĕсен рейд вăхăтĕнче палăртса хăварнă çитменлĕхсене хăвăрт пĕтерме пулăшмалла, вăл çитменлĕхсене пĕтерес енĕпе колхоз правлени мĕн тунине тĕрĕслесе тăмалла. Çаксемпе пĕрлех, çуракине тухиччен колхозăн кăçалхи ĕç планĕ çинчен тĕплĕн, татах тепĕр хут каласа памалла. Пирĕн партипе правительство колхоз хирĕсенче тырă тухăçне хăпартмалли майсене кăтартса пачĕ. Стена хаçачĕсен колхозниксене партипе правительство тырă тухăçлăхне ÿстерес тĕлĕшпе панă заданине ытлашшипех тултарма чĕнмелле. Çакна тăвас пулсан, редколлегин хăйĕн колхоз ĕçне тĕплĕн пĕлни кирлĕ. Ăна тĕрлĕ майсемпе: колхозниксемпе, звеньевойсемпе, бригадирсемпе, колхоз тимĕрçисемпе, конюхсемпе, правлени членĕсемпе, агрономпа калаçса тума пулать. Пĕр сăмахпа каласан, редколлеги членĕсен колхозниксемпе таччăн çыхăнса ĕçлемелле. Ĕçе çавăн пек йĕркелени стена хаçатĕнче колхоз умĕнче тăракан чи кирлĕ ыйтусене вăхăтра çутатма май парать, стена хаçачĕн авторитетне ÿстерет, ăна витĕмлĕрех туса хурать.

Май уявĕ умĕнхи ăмăрту

Бригадăсем ăмăртăва хутшăнаççĕ

ÇЕМЕРЛЕ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). «Большевик» заводри рабочисемпе работницăсем Майăн 1-мĕшне çĕнĕ çитĕнÿсем тунипе кĕтсе илессишĕн ăмăртăва сарсах пыраççĕ. Халĕ сменăсенче пĕррремĕш кварталта тунă договорсене кам мĕнле пурнăçланине тĕрĕслеççĕ, çавăнпа пĕрлех çĕнĕрен договорсем çыраççĕ.

Кашни смена, бригада, кашни уйрăм рабочи Май уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăртăва хутшăнса, хăй çине татăклă обязательствăсем илет. Воронков юлташ сменинчи рабочисем Май уявне апрель уйăх планне 106 процентран кая мар тултарнипе, простоя пĕтернипе кĕтсе илме пулчĕç.

Пĕтĕмĕшпе илсен завод коллективĕ хăй умне лартнă задачăна — кулленхи плана график тăрăх тултарса пырассине — ăнăçлăн пурнăçлать. Апрель уйăхĕнче вăл кашни кунах плана ирттерсе тултарать. Акă, апрелĕн 6-мĕшĕнче завод плана 106,2 процент, 7-мĕшĕнче 107,1 процент тултарнă.

Уйрăм бригадăсенчен Тараканов тата Замятин юлташсем ертсе пыракан бригадăсем малта пыраççĕ. Апрелĕн 6-мĕшĕнче Тараканов юлташ бригади плана 103 процент, 7-мĕшĕнче 110,9 процент, Замятин юлташ бригади 110—111 процент тултарнă. Вĕсем иккĕшĕ те Май уявне апрель уйăх планне срокчен тата ытлашшипех тултарнипе кĕтсе илме пулнă.

Обязательство илнĕ

Çак кунсенче Чăвашшвейпромсоюз системине кĕрекен Шупашкарти артельсен руководителĕсемпе стахановецсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлура пĕррремĕш кварталти ĕçсен итогне сÿтсе-явнă.

«Красный кустарь» тата «Вышивка» артельсен коллективĕсем пĕррремĕш квартал планне ытлашшипех тултарнă. Ленин ячĕпе тăракан артель квартал планне 111 процент пурнăçа кĕртнĕ. Иртнĕ çулти тăваттăмĕш кварталпа танлаштарсан, ĕç тухăçлăхĕ 28 процент ÿснĕ. Паллах, çак çитĕнÿсем ВКП(б) XVIII конференцийĕ йышăннă решенисене пурнăçа кĕртсе пынă май пулнă.

Канашлура Май уявне хатĕрленес ыйтăва сÿтсе-явнă. Ленин ячĕпе тăракан артельти стахановец Семечкин юлташ рабочисен коллективĕ ячĕпе «Красный кустарь» артельти рабочисемпе работницăсене социализмлă ăмăртăва чĕннĕ. Канашлу Май уявне иккĕмĕш кварталти плана 35 процентран кая мар тултарма обязательство илнĕ.

Планран ирттерсе 392 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларнă

Чăвашкоопинсоюз системи пĕррремĕш кварталти производствăллă плана 132,7 процент тултарчĕ. Планран ирттерсе тăван çĕршыв валли 392 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларнă.

Чăвашкоопинсоюз системинчи рабочисемпе работницăсем Май уявне çĕнĕ çĕнтерÿсемпе кĕтсе илессишĕн социализмлă ăмăртупа стахановла движенине татах та ытларах вăйлатса пыраççĕ. Вĕсем апрельри плана ытлашшипех тултарассишĕн, туса кăларакан продукцин пахалăхне хăпартассишĕн, продукцин хăйне ларакан хакне йÿнетессишĕн хастарлăн кĕрешеççĕ.

М. Мальцев.
Чăвашкоопинсоюз президиумĕн председателĕ.

ЦК ВКП(б) инструкцине çирĕппĕн пăхăнмалла

Партин пуçламĕш организацийĕсенче отчетпа суйлав пухăвĕсене ирттернĕ чухне ВКП(б) Уставне тата ВКП(б) Центральный Комитечĕн инструцине çирĕппĕн пăхăнса ĕçлемелле.

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ ĕç вăхăтĕнче тĕрлĕ йышши пухусем, ларусем пухма чарчĕ. Пухусене, çапла ĕнтĕ, çынсене производствăра ĕçлессинчен уйăрмалла мар вăхăтра ирттермелле.

Партин ертсе пыракан органĕсен суйлавне ирттермелли инструкцине ВКП(б) Центральный Комитечĕ 1941 çулти апрелĕн 3-мĕшĕнче çирĕплетнĕ. ВКП(б) Центральный Комитечĕ çирĕплетнĕ инструкцире партин пуçламĕш организацисенче отчетпа суйлав пухăвĕсене ĕç пĕтернĕ хыççăн туса ирттермеллине кăтартса панă. Коммунистсене пурне те отчетпа суйлав пухăвĕсене пымалла тăвас тесен, нумай сменăпа ĕçлекен предприятисенче пуçламĕш парторганизацисен отчечĕсемпе суйлавĕсене коммунистсен сменăсем тăрăх пулакан пухăвĕсенче е тата пĕтĕм предприятишĕн канмалли кунра ирттермелле.

Отчетсемпе суйлавсем партин сменăсенчи пухăвĕсенче пулнă çĕрте инструкци отчетпа суйлав пухăвĕсене ирттерме çакăн пек йĕрке туса парать:

«Коммунистсен сменăри кашни пухăвĕнче партин пуçламĕш организацин бюро отчетне итлеççĕ тата сÿтсе-яваççĕ, пуçламĕш парторганизаци бюровĕн çĕнĕ составне суйлама кандидатурăсем тăратаççĕ, сÿтсе-яваççĕ. Тăратнă кандидатурăсем çинчен коммунистсен мĕнпур сменăсенчи пухăвĕсенче сÿтсе-явнă хыççăн хупă (вăрттăн) сасăласа суйлав ирттерме кандидатурăсен пĕрлĕхлĕ списокне тăваççĕ, çак список сменăсем тăрăх пулакан коммунистсен пухăвĕсенче баллотировкăна тăрать.

Кашни сменăри парторганизаци пухăвĕнче шутлав комисси суйлаççĕ, мĕнпур сменăсенче панă пĕтĕм сасăсене шута илессине сменăсенчи пухусенче суйланă шутлав комиссисен пĕрлехи ларăвĕнче тăваççĕ. Сасăланин результатне коммунистсен сменăсенчи е цехсенчи пухăвĕсенче каласа пĕлтереççĕ».

Çĕнĕ кадрсене ÿстерсе çитĕнтерес шутпа партин мĕнпур пуçламĕш организацийĕсенче секретарĕн иккĕшер заместительне суйлани кирлĕ. Парти членĕсем 10 çынтан сахал пулсан, ун пек пуçламĕш парторганизацисенче икĕ заместитель мар, пĕр заместитель суйламалла.

Коммунистсем сахал йышлă пуçламĕш парторганизацисенче вăрттăн сасăланин результатне шутлама ятарласа шутлав комисси суйлани кирлĕ мар. Çавăнпа та парти членĕсем 10 çынран сахал шутланакан пуçламĕш парторганизацисенче пуçламĕш парторганизаци пухăвĕ сасăланин результатне шутлама пухура председатель пулса ертсе пыраканне, е çак парторганизацинчи парти членĕсенчен пĕрне хушать, сасăланин результатне пуху протоколне кĕртсе çырса хураççĕ.

Партин пуçламĕш организацисенчи суйлав практикинче пĕр-пĕр кандидатурăшăн шăпах та сасăсен çурринĕ, урăхла каласан, пухура пулнисенчен 50 проценчĕ сасăлани, юлашки 50 проценчĕ вара ăна «хирĕç» сасăлани пулкаланă.

Партин ертсе пыракан органĕсене суйламалли çинчен ВКП(б) Центральный Комитечĕ кăларнă инструкци тăрăх баллотировкăна тăнă ытти кандидатурăсемпе танлаштарсан, вĕсенчен ытларах сасă илнĕ, ĕç тăвакан правопа парти пухăвĕнче, конференцийĕнче, съездĕнче пулнисен хисепĕнче çурринчен ытларах сасă илнĕ кандидатурăсене парти органĕсене суйланă тесе шутлаççĕ.

Инструкцире çакна та пăхнă: коммунистсем 500 çын ытларах шутланакан пуçламĕш парторганизацисенче, обком, крайком тата Союзлă республикăсенчи Компартин Центральный Комитечĕсем кашнине уйрăмăн ирĕк панă тăрăх, партин заводсенчи, наркоматсенчи комитетсен суйлавĕсене заводсенчи тата наркоматсенчи партконференцийĕсенче ирттерме пулать. Кун пек чухне заводсенчи тата наркоматсенчи партконференцисен представительствин нормисене партин горкомĕ, райкомĕ çирĕплетет. Инструкци çакна та кăтартса парать: партин цехсенчи организацисен бюроне тата секретарьсен (бюро çук çĕрте) суйлавне пуçламĕш парторганизаци е партин заводри, наркоматри комитетне суйличчен малтан ирттермелле.

Инструкцин 20-мĕш пунктĕнче хупă (вăрттăн) сасăламалли кандидатурăсен списокне партин тивĕçлĕ органĕсен тепĕр суйлавĕ пуличчен сыхласа усрамалли, çакăн хыççăн ăна акт çырса пĕтермелли çинчен кăтартса панă.

1941 çулти Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставки

Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин директорĕпе академик Н. В. Цицинпа калаçнинчен

1939 тата 1940 çулсенчи Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставки социализмлă çĕрĕçĕн калама çук пысăк çĕнтерĕвĕсене кăтартса пачĕ. Вăл колхозсем, совхозсем, машинно-тракторнăй станцисем, колхозниксем тата ялхуçалăх специалисчĕсем хушшинче ăмăртăва сарса пырас тĕлĕшпе питех те пысăк вырăн йышăнчĕ. Çак ăмăрту пынă май колхозсенче, совхозсемпе МТС-сенче ĕç тухăçлăхĕ хăпарчĕ, ĕç дисциплини çирĕпленчĕ. Партипе правительство ялхуçалăх çинчен йышăннă постановленисене пурнăçа кĕртсе пырса, колхозсемпе совхозсем социализмлă çĕрĕçĕпе выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе хăватлăн çĕклеме май пачĕç. Иртнĕ çулта СССР тăрăх 7,3 миллиард пăт чухлĕ тĕштырă пухса илнĕ. Юлашки виçĕ çул хушшинче колхозсенчи таварлă фермăсен шучĕ 78 процент чухлĕ ÿсрĕ. Халĕ вĕсем çĕршывра — 618 пин. 1941 çул пуçламĕшĕнче кашни çĕр колхоз пуçне ССР Союзĕнче вăтамăн 261 ферма тивнĕ. ЦК ВКП(б) тата ССР Союзĕн Совнаркомĕ ялхуçалăх продуктисен заготовкисемпе закупкисене ирттерес политикăри улшăнусем çинчен йышăннă решенине пурнăçа кĕртсе пырса, колхозсем нумай отраслĕллĕ артель производствине вăйлăн аталантараççĕ.

Социализмлă ялхуçалăхĕн çĕнĕ çитĕнĕвĕсем выставкăра яруççăн курăнаççĕ. Ку çулти выставкăн паллă уйрăмлăхĕ çакăнта пулать: колхозсенчен—выставка участникĕсенчен нумайĕшĕсем показательсене мĕнле те пулин пĕр отрасль тăрăх кăна мар, хăйсен хуçалăхĕн чылай отраслисем тăрăх ирттерсе тултарнă.

Нумай отраслĕллĕ артель производстви туса хунă 500 колхоза зональнăй тата отраслевой павильонсенче анлăн кăтартма çирĕплетнĕ.

Уйрăм республикăсене, крайсене, облаçсемпе районсене выставкăна иртнĕ çултинчен анлăрах тăратаççĕ.

Социализмлă çĕрĕçĕн çĕнтерĕвĕсен Пĕтĕм Союзри смотрне союзлă çамрăк республикăсем — Литва, Латви, Эстони тата Молдаван республикисем чи пирвайхи хут хутшăнаççĕ. Украина, Белорус тата Молдаван союзлă республикисен павильонĕсенче Украинăн, Белоруссин хĕвеланăç облаçĕсенчи тата Советлă Бессарабири колхозсем хăйсен çитĕнĕвĕсене кăтартаççĕ.

Главвыставком выставка участникĕсене 230 пин ытла участника çирĕплетнĕ те ĕнтĕ. Вĕсен шутĕнче колхозлă ялти малта пыракан çĕнĕ çынсем нумай.

Ялхуçалăхĕнчи стахановецсен пит пысăк çарĕ выставка участникĕсем валли туса палăртнă показательсене ирттерсе тултарнă. Выставка уçăличчен юлнă вăхăтпа усă курас пулать, кандидатсене палăртас тата вĕсем çинчен кирлĕ документсене йĕркелес ĕçе ăнăçлă туса пĕтермелле. Кунпа пĕрлех выставкăна натуральнăй экспонатсем ярас тĕлĕшпе те çине тăрса ĕçлемелле. Павильонсенче тата выставкăн уçă участокĕсенче натуральнăй экспонатсене пурĕ икĕ миллион экспоната яхăн вырнаçтармалла. Анчах выставка участникĕсенчен хăйсен экспоначĕсене пурте тăратман-ха.

Выставкăн пит пысăк территорийĕнче хĕрÿллĕ ĕç пырать. Карело-Финн ССР Республикин павильонне çĕнĕрен туса йĕркелеççĕ. Чаплă дворецсене те — Грузи, Украина, Азербайджан тата союзлă ытти республикăсен павильонĕсене те çĕнетсе юсаççĕ.

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ ялхуçалăх умне 1941 çулта 7,9 миллиард пăт тĕштырă пухса илес, пур культурăсен тухăçне те ÿстерес задача лартрĕ. Выставка социализмлă ялхуçалăхĕ тунă çитĕнÿсене çирĕплетме тата вĕсене тата ытларах тума пулăшмалла. Сталинла премин лауреачĕсен — Бах, Лысенко, Прянишников, Скрябин академиксен тата ытти паллă ученăйсен примерĕ тăрăх выставка производствăпа таччăн çыхăнса тăракан наука мĕнле хăватлă вăй пулнине кăтартса парĕ. Уççăн, конкретлă примерсенче выставка СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ÿстернĕшĕн колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен йышăннă историллĕ решени калама çук пысăк вырăн йышăнса тăнине кăтартса парать.

Çак çулти выставка ялхуçалăх наукипе практикин çитĕнĕвĕсене пропагандăламалли чăн-чăн центр пулмалла. Çакна тăвас тесен выставкăна уçма кăтартуллăн хатĕрленес пулать.

Апрелĕн 9-мĕш. (ТАСС).

≈≈≈≈≈≈≈≈

Малта пыракансен опычĕпе паллаштарни

Канашри депора малта пыракан стахановецсен ĕç опычĕпе паллаштарассине организациленĕ. Нумай пулмасть депори машинистсем, машинист помощникĕсем Хусан чугунçулĕ çинчи паллă машинист Шкатов юлташ опычĕсемпе паллашрĕç. Машинистсем Смыслов, Крестников юлташсем халĕ ĕнтĕ Шкатов опычĕсемпе ĕçлеме пуçларĕç. Вĕсем паровоз урапиcене юсамасăр 55 пин километр ытла çÿренĕ.

(**Хамăр инфор.**).

Япони Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрне г-н Иосуке Мацуокăна В. М. Молотов юлташ йышăннă

Апрелĕн 9-мĕшĕнче СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕ тата Ютçĕршыв Ĕçĕсен Халăх Комиссарĕ В. М. Молотов юлташ Япони Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕпе г-н Иосуке Мацуокăпа иккĕмĕш хут калаçнă. Г-н Иосуке Мацуокăпа пĕрле Японин Мускаври посолĕ г. Татекава пулнă.

Япони Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕ г. Иосуке Мацуока Мускавра

Апрелĕн 9-мĕшĕнче СССР Совнаркомĕн Председателĕ тата Ютçĕршыв Ĕçĕсен Халăх Комиссарĕ В. М. Молотов юлташ Япони Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрне г. Иосуке Мацуокăна чысласа кăнтăрлахи апат организациленĕ. Унта çаксем пулнă: СССР Совнарком Председателĕн Заместителĕ тата Тулашри Суту-илÿ Халăх Комиссарĕ А. И. Микоян юлташ, СССР Совнарком Председателĕн Заместителĕ тата Ютçĕршыв Ĕçĕсен Халăх Комиссарĕн Заместителĕ А. Я. Вышинский юлташ, Ютçĕршыв Ĕçĕсен Халăх Комиссарĕн Заместителĕ С. А. Лозовский юлташ, Тулашри Суту-илÿ Халăх Комиссарĕн Заместителĕ Ю. М. Каганович юлташ, Наркоминделпа Наркомвнешторгăн ответлă работникĕсем, çавăн пекех Япони посолĕ г. И. Татекава, Японин Мускаври посольствин чинĕсем тата г. Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕпе пĕрле çÿрекен çынсем.

* * *

Апрелĕн 9-мĕшĕнче Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕ г. Иосуке Мацуока Сталин юлташ ячĕпе тăракан автомобиль заводне пырса курнă.

* * *

Апрелĕн 9-мĕшĕнче Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕ г. Иосуке Мацуока «Красная стрела» поезд çине ларса Ленинград хулине тухса кайнă.

—o—

Шахматистсен матч-турнирĕ

Апрелĕн 11-мĕшĕнче Мускавра ССР Союзĕн шахмат вăййинчи абсолютлă чемпионĕн званине илессишĕн пыракан матч-турнирăн иккĕмĕш тур пайĕ (III тата IV круг) пуçланать.

Апрелĕн 9-мĕшĕнче çак ăмăрту участникĕсем Ленинградран Мускава пырса çитнĕ.

Турнирăн пĕррремĕш çур пайĕнче малта пыраканĕ гроссмейстер Ботвинник пулса тăрать. Вăл 9 партирен 6 очко выляса илнĕ. Гроссмейстер Керес 10 партирен 5,5 очко выляса илнĕ, мастер Смыслов—10 партирен 4,5 очко, мастер Болеславский—7 партирен 3,5 очко, гроссмейстер Лилиенталь—9 партирен 3,5 очко, гроссмейстер Бондаревский—7 партирен 3 очко илнĕ. Турнирăн пĕррремĕш çур пайне Кереспа Смыслов кăна пĕтĕмĕшпех выляса пĕтернĕ. Ыттисен ăна Мускавра выляса пĕтермелле пулать. Ленинградра Болеславский Бондаревскипе тата Лилиентальпа вылямалли партисене выляса пĕтереймен. Бондаревский—Ботвинник партийĕ (9-мĕш турта) тата Болеславский — Бондаревский партийĕ (2-мĕш турта) вылянмасăр юлнă. Çапла ĕнтĕ турнирăн пĕррремĕш çур пайĕн татăклă итогĕсене тепĕр темиçе кунтан кăна пĕлме пулать.

Апрелĕн 11-мĕшĕнче вуннпĕрмĕш турта, пĕррремĕшпе улттăмĕш турсенчи пекех, Лилиентальпа Смыслов, Кереспа Бондаревский, Ботвинникпе Болеславский выляççĕ.

А. П. Чехов çырнă пĕтĕм сочиненисен пуххи

Государствăн «Илемлĕ литература» ятлă издательстви А. П. Чехов çырнă мĕнпур сочиненисене пухса кăларма тытăннă. Пурĕ 15 том кăлармалла, вĕсенчен 6 томне Чехов çырăвĕсем кĕреççĕ. Литература, театр ĕçĕнчи паллă деятельсемпе обществăллă деятельсем патне — Горький, Вл. Немирович-Данченко, Плещеев, Григорович т. ыттисем патне янă 6 пин çыруран пĕр пинне яхăн çырăвĕ пирвайхи хут пичетленсе тухаççĕ.

Паллă актер тата драматург Южин-Сумбатов патне янă çырура (1903 çулти февралĕн 26-мĕш) Горький творчестви революциллĕ вырăн йышăнса тăнипе пысăк вăйпа, лайăх пĕлсе паллă тăвать: «Горькин тава тивĕçлĕ ĕçĕ, — тесе çырать Антон Павлович,—вăл кăмăла кайнинче мар, акă мĕнре: вăл Российăра тата пĕтĕм тĕнчере пуринчен те малтан мещанство çинчен кураймасăр тата йĕрĕнсе калама пуçларĕ, тата шăпах ĕнтĕ общество çак протест валли хатĕрленсе çитнĕ вăхăтра калама пуçларĕ». Тата малалла: «Ăна (Горькине)... пин çул иртсен те манмĕç...» тенĕ.

К Ĕ С К Е Н

▲ Шашкарти (Сĕнтĕр р.) пулă тытакан колхоз кăçалхи пĕррремĕш кварталта 9 центнер стерлядь тытнă.

▲ Чăваш республикинчи армансен тресчĕ армансенче кайăк-кĕшĕксем ĕрчетекен фермăсем организацилеме тытăннă. Елчĕкпе Куславкка армансенче хур фермисем, Пăрачкавра кăвакал ферми пулать.

ЧĂВАШ АССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

У К А З Ĕ

Автомобиль транспорчĕн Чăваш АССР Совнаркомĕ çумĕнчи Управленийĕн начальникне Ф. Д. Степанов юлташа ĕçрен кăларасси çинчен

Автомобиль транспорчĕн Чăваш АССР Совнаркомĕ çумĕнчи Управленийĕн начальникне Федор Дмитриевич Степанов юлташа, ертсе пыма пултарайманшăн, ĕçрен кăларас.

**Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн
Председателĕ З. АНДРЕЕВА.**

**Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн
Секретарĕ Г. ГУСЕВ.**

Шупашкар хули, 1941 çулти апрелĕн 9-мĕш.

Иван Франко çуралнăранпа 85 çул тултарать

Иван Франко çуралнăранпа кăçал 85 çул тултарать. Украина общественноçĕ писатель çуралнă куна чаплăн паллă тума хатĕрленет. УССР Гослитиздачĕ писатель çырнă пĕтĕм сочиненисене пичетлесе кăларма хатĕрленет. Çак издани 25 томлă пулать.

15 томне редакцилесе хатĕрленĕ те ĕнтĕ. Писателĕн суйласа илнĕ произведенийĕсене еврей тата поляк чĕлхисемпе 5-шер томлă изданисемпе кăлармa хатĕрленеççĕ.

Львоври композиторсем Франко текстĕсем тăрăх музыка çыраççĕ.

Тăванлă республикăсенчи поэтсемпе писательсем юбилея хатĕрленеççĕ.

Крымăн кăнтăр çыранĕнчи курортсенче

Крымăн кăнтăр енчи çыранĕнчи курортсенче—Ялтăра, Алупкăра, Мисхорта, Симеизра, Гурзуфра, Алуштăра — çурхи-çуллахи сезон пуçланнă. Тусен тÿписем юртан тасалнă. Тусем çинчи тÿремлĕхсем çинче пирвайхи чечексем çуралнă. Сулхăнра 20 градус ытла ăшă тăрать. Парксемпе пляжсенче туллиех курортниксем.

76 санаторисемпе канмалли çуртсем тулли нагрузкăпа ĕçлеççĕ. Вĕсенче 13.000 çын канаççĕ тата чир-чĕртен сывалаççĕ. Крымăн кăнтăр çыранне кунсеренех 350—400 курортник пырать.

Молдавири ĕççыннисем Майăн 1-мĕшне хатĕрленеççĕ

Молдаван СС Республикинчи хуласемпе ялсенче пролетариллĕ аслă уява—Майăн 1-мĕшне хатĕрленес ĕç сарăлса пырать. Бессарабири ĕççыннисем çак куна пирвайхи хут ирĕклĕн паллă тăваççĕ. Совет Союзĕнчи мĕнпур халăхсемпе пĕрле вĕсем хăйсем тăван çĕршыва юратнине, ССР Союзĕн оборона хăватне çирĕплетме хатĕр тăнине кăтартса параççĕ.

Кишиневри урамсене çĕнĕрен тăватă пин йывăç лартса тухаççĕ. Ку ĕçе туса та пĕтереççĕ ĕнтĕ.

Волонтировка ялĕнчи урамсенче тата хресченсен килĕсенче хĕрÿллĕ ĕç пырать. Пур çĕрте те тасалăхпа йĕркелĕх пулать. Çĕнĕ Каушаны ялĕнчи хресченсем ялта скверпа парк тума, урамсене илемлетсе лайăхлатма йышăннă.

1938 çулти заемăн тиражĕ

Апрелĕн 13-мĕшĕнче Воронежра Государствăн 1938 çулти шалти заемĕн 17-мĕш тиражĕ пулса иртет. Çак тиражра 11.503.200 тенкĕлĕх 17.040 выигрыш пулать, вăл шутра 25 шер пин тенкĕллĕ выигрышсем 12, 10-шар пин тенкĕллĕ выигрышсем 60, 5-шер пин тенкĕллĕ выигрышсем 360, 1.000-шер тенкĕллĕ выигрышсем 3.600 выигрыш пулаççĕ.

ПАРТИ ПУРНӐҪӖ

ВКП(б) Вӑрмар райкомӗн пленумӗ

Апрелӗн 5—6-мӗшӗсенче ВКП(б) Вӑрмар райкомӗн черетлӗ пленумӗ пулса иртрӗ. Пленум пурӗ виҫӗ ыйту сӳтсе яврӗ. Пӗрремӗш ыйтупа—ССР Союзӗн Халӑх Комиссарӗсен Совечӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ 1941 ҫулти январӗн 9-мӗшӗнче «Вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви туса кӑларассине ӳстермелли мероприятисем ҫинчен» йышӑннӑ постановленине мӗнле пурнӑҫа кӗртсе пыни ҫинчен райком секретарӗ С. П. Никитин юлташ доклад туса пачӗ. Вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви тӑвасси районра пачах ҫителӗксӗр тӑрать. Постановлени тухнӑ хыҫҫӑн, ӑна сӳтсе явса плансем тума тытӑннӑ, каличчен тӑвакан продукцисемсӗр пуҫне ҫӗнӗрен мӗн тума май пуррине шыраса тупма тӑрӑшнӑ, анчах ӗҫ малалла кайман, продукци кӑларасси ӳсмен.

«Универсал» промартель куллен кирлӗ ытти таварсемпе пӗрлех ҫӗнӗ строительствӑсем валли известь туса кӑларать. Анчах 1940 ҫулта известь туса кӑларас плана мӗнпурӗ те 38 процент ҫеҫ пурнӑҫланӑ. Промартель 1941 ҫулта та ҫавӑн пекех япӑх ӗҫлесе пырать. Пӗрремӗш квартал планне 40 процент ҫеҫ пурнӑҫланӑ. Иртнӗ ҫултах Ҫӗнӗ Кинчерте тир тӑвакан мастерской уҫнӑ. Анчах паянччен мастерской ӗҫлемест. Ҫавӑн пекех урапа маҫӗ тӑвасси те вырӑнтан хускалман, смала илсе килнисӗр пуҫне нимӗн те туман, ҫурчӗ ҫук, специалистсем хатӗрлемен.

1940 ҫулта Вӑрмар поселокӗнче тимӗр-тӑмӑртан кирлӗ таварсем тӑвакан мастерской туса пӗтерсе, ӗҫе ямалла. 1941 ҫулти пӗрремӗш кварталта 3 пин тенкӗлӗх, иккӗмӗш кварталта 6 пин тенкӗлӗх продукци кӑлармалла пулнӑ. Анчах паян кунччен мастерской урайӗпе маччине сарман, кӑмака туман, кирлӗ станоксем илсе килмен.

Осипенко ячӗпе тӑракан ҫӗвӗ ҫӗлекен промартель те ҫителӗксӗр ӗҫлесе пырать. 1940 ҫулта хӑйӗн планне тултарнӑ пулин те, туса кӑларакан продукци пахалӑхӗшӗн тӑрӑшмасть.

Арапуҫӗнчи «Арабось» колхозра катка-пичке тӑвакан, Аслӑ Чакри Карл Маркс ячӗпе тӑракан колхозра кирпӗчпе черепица тӑвакан мастерскойсем уҫма пӑхнӑ. Вӗсем те хатӗр теме ҫукха. Икӗ колхозра пулӑ тытакан бригадӑсем организациленӗ. Анчах Шӑхаль сельповӗ бригадӑсемпе договор тунипех лӑпланса ларнӑ. Пулӑ тытмалла вӑхӑт ҫывхарать, вӗсем хатӗр мар-ха.

Районра вырӑнти чӗртавартан сахал мар тавар тата продовольстви тума пулать. Кӑмпа, пахча-ҫимӗҫсем типӗтсе, пӗҫерсе, столовӑйсенче, больницӑсенче, сельпосенче сыснасем, выльӑхсем самӑртса рабочисемпе служащисене йӳнӗ ҫимӗҫ туса пама пулать.

СССР Халӑх Комиссарӗсен Совечӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ 1941 ҫулти мартӑн 13-мӗшӗнче «Ялхуҫалӑх культурисен тухӑҫлӑхне тата выльӑх-чӗрлӗх продуктивлӑхне ӳстернӗшӗн Чӑваш АСС Республикинчи колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен» йышӑннӑ постановление пурнӑҫа кӗртесси мӗнле тӑни ҫинчен пленумра Ярандайкин юлташ доклад туса пачӗ.

1941 ҫулти пӗрремӗш кварталта парти ретне илес тӗлӗшпе мӗнле ӗҫлени ҫинчен ВКП(б) райком секретарӗ А. Д. Смирнов юлташ отчет турӗ. Кӑҫалхи ҫул виҫӗ уйӑх хушшинче кандидата 2 ҫын, члена 6 ҫын илнӗ. Парти райкомӗ ВКП(б) Центральный Комитечӗ 1940 ҫулти июлӗн 10-мӗшӗнче йышӑннӑ постановленине ҫителӗксӗр пурнӑҫласа пырать.

Районри парторганизацинче кандидат стажӗн срокӗ тухнӑ коммунистсен шучӗ ӳссех пырать. Апрелӗн 1-мӗш тӗлне ун пек кандидатсем 78 процент шутланаҫҫӗ. Ҫамрӑк коммунистсемпе ӗҫлесси те начар тӑрать-ха.

И. СТЕПАНОВ.

Куллен кирлӗ таварсем туса кӑларассине ӳстерес ыйту—райком пленумӗнче

Апрелӗн 6-мӗшӗнче ВКП(б) Канаш райкомӗн VIII пленумӗ пулса иртрӗ. Пленумра ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн VI пленумӗн итогӗсем ҫинчен райком секретарӗ Знаменская юлташ доклад туса пачӗ.

Пленум ҫакна палӑртрӗ: СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ 1941 ҫулти январӗн 9-мӗшӗнче йышӑннӑ постановлени хыҫҫӑн вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем туса кӑларасси чылаях ӳсрӗ пулин те, район ҫак постановленине пурнӑҫлас тӗлӗшпе ҫителӗксӗр ӗҫлесе пырать. Районри предприятисенчен чылайӗшӗ пӗрремӗш кварталта куллен кирлӗ таварсем туса кӑларас плана тултараймарӗҫ. Сӗтел-пукан фабрики куллен кирлӗ таварсем туса кӑларас плана пӗтӗмпе те 97,8 процент, Сталин ячӗпе тӑракан промартель 95,6 процент ҫеҫ тултарнӑ. Ҫавнашкалах «Ширпотреб» мастерскойӗ те куллен кирлӗ таварсем туса кӑларас плана тултарса пыраймасть. Мастерской пӗрремӗш квартал планне пӗтӗмпе те 92 процент кӑна тултарнӑ.

Хӑшпӗр предприятисен руководителӗсем туса кӑларакан таварсен пахалӑхне лайӑхлатассишӗн тӑрӑшмаҫҫӗ. Акӑ, вагонсем юсакан заводра ухватсем туса кӑлараҫҫӗ. Анчах та вӗсем туса кӑларакан ухвата пушӑлла ҫӗклеме те йывӑр, мӗншӗн тесен ӑна хулӑм тимӗртен тӑваҫҫӗ. Ҫавна пула ӗнтӗ ухватсем магазинсенче сутӑнмасӑрах выртаҫҫӗ. Ҫавнашкалах премӗксем пӗҫерекен фабрика та премӗксене начар пӗҫерсе кӑларать.

Хальхи вӑхӑтра районри предприятисем туса кӑларакан куллен кирлӗ таварсем ӗҫҫыннисем ыйтнине пӗтӗмпех тивӗҫтерме пултараймаҫҫӗ. Ҫавӑнпа та ӗҫҫыннисем валли куллен кирлӗ таварсем туса кӑларассине ытларах ӳстермелле тата вӑл таварсен ассортиментне нумайлатмалла. Артельсем туса кӑларакан продукцисен хӑйне ларакан хакӗ те планпа пӑхнинчен чылай хаклӑ. Сӗтел-пукан фабрикинче тунӑ дивансем урӑх ҫӗртен кӳрсе килнӗ дивансенчен те хаклӑрах. Ҫакӑн ҫинчен предприяти руководителӗсем тивӗҫлипе шухӑшласа пӑхман-ха.

Кӑҫалхи ҫул, куллен кирлӗ таварсене татах та ытларах туса кӑларас майпа, ҫӗнӗрен производствӑсем уҫма артельсене государство чылаях ссуда пачӗ. «Авангард» артеле кирпӗч заводне юсама, атӑ-пушмак юсамалли ҫӗнӗрен механизированнӑй цех уҫма, свинарник тума государство 117 пин тенкӗ ссуда панӑ. Анчах та вӗсем вӑл ссудӑпа паянхи кунччен нимӗн чухлӗ те усӑ курман. Ҫавнашкалах «Красный воин» артель те 40 пин тенкӗ панӑ ссудӑран пӗр пус та усӑ курман.

Ҫатӑркӑ, Сухайкасси, Каликово ялӗсем патӗнче известь, шурӑ тӑм тата ытти ҫавнашкал япаласем нумай пулин те, вӗсемпе усӑ курас тӗлӗшпе никам та нимӗн те тумаҫҫӗ.

Пленум райсовет исполкомӗн вырӑнти промышленность отделӗ тата районри план комисси начар ӗҫленине палӑртрӗ. Вырӑнти промышленность отделӗн заведующийӗ Илларионов юлташ предприятисен ӗҫӗсене пачах тӗрӗслесе тӑмасть, вӗсене пулӑшмасть.

Юлашкинчен пленум куллен кирлӗ таварсем туса кӑларас ӗҫри ҫитменлӗхсене пӗтерес, партипе правительство йышӑннӑ постановленине пурнӑҫа кӗртсе пырас тӗлӗшпе тивӗҫлӗ решени йышӑнса хӑварчӗ.

Ф. АНТОНОВ.

Парторганизацисем ҫуракине хатӗрленес ӗҫре

Ҫураки ҫывхарса килет. Колхозсен тата колхозсенчи пуҫламӗш парторганизацисен умӗнче тӑракан задача — ҫуракине пур енчен те тӗплӗн хатӗрленнипе кӗтсе илесси, ӑна кӗске срокра пысӑк пахалӑхпа ирттересси пулать.

Иртнӗ ҫулта уйхир ӗҫӗсене лайӑх туса пынӑ, агротехникӑллӑ мероприятисене вӑхӑтра пурнӑҫа кӗртсе пынӑ колхозсем чӑн та пысӑк тухӑҫлӑ тӗштырӑ пуҫтарса илчӗҫ. Ленин ячӗпе тӑракан тата «Осоавиахим» колхозсем тырпул тухӑҫлӑхӗпе районра малта тӑраҫҫӗ. Ҫак колхозсем кӑҫал та ҫуракине начар мар хатӗрленеҫҫӗ.

Ленин ячӗпе тӑракан колхозри пуҫламӗш парторганизаци (секретарӗ Е. Мартынов юлташ) ҫуракине хатӗрленес ӗҫе тивӗҫлипе ертсе пырать. Ҫуракине хатӗрленес тӗлӗшпе панӑ порученисене мӗнле пурнӑҫа кӗртсе пыни ҫинчен парторганизацин пухӑвӗсенче уйрӑм коммунистсенчен отчетсем итлеҫҫӗ. Пуҫламӗш парторганизаци колхоз правленине кулленхи ӗҫре пулӑшса пырать.

Ҫапла ӗҫленипе Ленин ячӗпе тӑракан колхоз агротехникӑн хӗллехи планне ытлашшипех тултарнӑ. Ялхуҫалӑх машинисем юсавлӑ, вӗсем ҫителӗклӗ. Акма паха, сортлӑ вӑрлӑхсем хатӗрленӗ. Вӑрлӑх лабораторинче тӗрӗсленӗ тӑрӑх, вӑрлӑхсем лайӑх шӑтса тухаҫҫӗ.

«Марс» колхозри пуҫламӗш парторганизаци тата унӑн секретарӗ Гаязов юлташ вӑйлӑ тырпул туса илессишӗн кӗрешӗве пуҫарса, ӑна ертсе пырать. Хӗл вӑхӑтӗнче колхозӑн уя 3 пин лава яхӑн тислӗк кӑлармалла пулнӑ пулсан, 7 пин лав ытларах кӑларнӑ. Ытти ӗҫсем тӑрӑх та плансене ӑнӑҫлӑн тултарнӑ. Колхозниксемпе колхозницӑсем 25 ҫын стахановла шкулта вӗренсе, хӑйсен агротехникӑллӑ пӗлӳлӗхне ӳстереҫҫӗ.

«Марс» колхозри пуҫламӗш парторганизацинчи коммунистсем партипе правительство «Ялхуҫалӑх культурисен тухӑҫлӑхне тата выльӑх-чӗрлӗх продуктивлӑхне ӳстернӗшӗн Чӑваш АСС Республикинчи колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен» йышӑннӑ постановление бригадӑсенче, звеносенче ӑнлантарса параҫҫӗ.

Ҫӳлте асӑннӑ колхозсенчи пуҫламӗш парторганизацисем ҫуракине хатӗрленес ӗҫе тивӗҫлипе ертсе пыраҫҫӗ. Ытти колхозсенчи парторганизацисем те начар мар ӗҫлеҫҫӗ.

С. МАКАРОВ.

ВКП(б) Елчӗк райкомӗн секретарӗ.

Партдокументсене сыхласа усрассишӗн яланах ответлӑ пулмалла

Юлашки вӑхӑтра партин Шупашкар хула организацинче коммунистсем партдокументсене ҫухатасси час-часах сисӗнме пуҫларӗ. 1941 ҫулти март уйӑхӗнче кӑна виҫӗ коммунист тата тепӗр кандидат хӑйсен парти документчӗсене ҫухатнӑ. Тир-сӑран комбинатӗнчи парторганизацинчен Семченко, Промполиграфри парторганизацинчи Паулин коммунистсем партбилет ҫухатнӑ.

Ҫакӑ вӑл хӑшпӗр коммунистсем парти документчӗсене сыхласа усрасси ҫине нимӗн ответсӑр пӑхнинчен килет. Горкоммунотделри парторганизацинчи коммунист Гаврилова юлташ хӑйӗн партбилетне упӑшки ӗҫлекен учрежденире арчара усранӑ.

Наркомземри пуҫламӗш парторганизаци партбилет ҫухатнӑ Михайлов ҫинчен коммунистсен пухӑвӗнче тӗплӗн сӳтсе-явмасӑрах ӑна партбилет парас тесе йышӑннӑ. Паллах, ӗҫе ҫакӑн пек татса пани коммунистсене воспитани пама пулӑшмасть.

Партбюро стена хаҫачӗсене ертсе пымасть

Фабрикӑсемпе заводсенчи нумай тиражлӑ хаҫатсем ҫинчен йышӑннӑ постановленире ВКП(б) Центральный Комитечӗ парторганизацисене фабрикӑсемпе заводсенче тухса тӑракан стена хаҫачӗсене кулленех ертсе пыма хушрӗ. Унтанпа икӗ уйӑх ытла иртрӗ. Анчах, Канашри вагонсем юсакан заводри партбюро (секретарӗ Никифоров юлташ) ку решенине халӗ те пурнӑҫлама тытӑнман. Ҫавӑнпа цехсенче, общежитисенче тата обществӑллӑ организацисенче иртнӗ ҫулта тухса тӑнӑ 19 стена хаҫатӗнчен хальхи вӑхӑтра 4—5 стена хаҫачӗ ҫеҫ тухса тӑраҫҫӗ, ытти стена хаҫачӗсем уявран уява ҫеҫ тухаҫҫӗ. Кузнечнӑй, вагонсем тӑвакан, электроремонтнӑй тата механически цехсенче 1941 ҫулта пӗр номер стена хаҫачӗ те кӑларман. «Тасалӑхшӑн», «На посту» тата ытти хӑшпӗр стена хаҫачӗсен редколлегийӗсем саланса кайнӑ. Апла пулин те партбюро секретарӗ Никифоров юлташ заводри стена хаҫачӗсене кирлӗ пек ертсе пымасть. Заводри нумай тиражлӑ «Вагонник» хаҫат редакцийӗ те (редакторӗ Л. Иванов) ку ӗҫпе сахал интересленет.

XVIII партконференци палӑртнӑ ҫитменлӗхсем вагонсем юсакан завод ӗҫӗнче те пур. Производство программине заводри кашни цех, бригада, смена кулленех график тӑрӑх 100 процент тултарса пыраймаҫҫӗ. Февраль уйӑхӗнче вагонсем тӑвакан цехри вагонсем юсакан комплекслӑ бригада уйӑхри заданине 72,9 процент, вагонсем юсакан цех 73,9 процент, вагон ураписем юсакан цех 94,1 процент, рессорсем тӑвакан отделени — 76,4 процент, пружинӑсем тӑвакан отделени 30,4 процент кӑна тултарнӑ.

Вагонсем тӑвакан тата вагонсем юсакан цехсенче халӗ те штурмовщинӑна пӗтермен. Ку ӗнтӗ ҫакӑнтан та аванах курӑнать: вагонсем тӑвакан цех февраль уйӑхӗнче задание пӗрремӗш вунӑкунлӑхра 23,33 процент, иккӗмӗш вунӑкунлӑхра 0 процент, виҫҫӗмӗш вунӑкунлӑхра 78,88 процент пурнӑҫланӑ, вагонсем юсакан цех пӗрремӗш вунӑкунлӑхри задание 16,36 процент, иккӗмӗш вунӑкунлӑхра—21,8 процент, виҫҫӗмӗш вунӑкунлӑхра — 35,75 процент анчах пурнӑҫланӑ. Цехсенчи стена хаҫачӗсем, йӗркеллӗ тухса тӑман пирки, рабочисене цех умӗнче тӑракан задачӑна пурнӑҫлама начар мобилизациленӗ. Вагонсем тӑвакан цехра стена хаҫачӗ 1941 ҫулта пӗр номер те тухман. Цехри партгруппорг Демкин стена хаҫат редколлегин ӗҫӗпе интересленмен. Ҫавӑн пирки цехра стена хаҫат редколлегийӗ ӗҫлемест.

Партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗн решенийӗсене пурнӑҫа кӗртсе пынӑ май, заводри нумай цехсенче тасалӑх тата элементарлӑ йӗркелӗх туса хучӗҫ. Уйрӑмӑнах механически, ремонтно-монтажнӑй, йывӑҫ каскалакан, вагонсем тӑвакан цехсенче тасалӑхпа йӗркелӗх туса хурас тӗлӗшпе начар мар ӗҫлеҫҫӗ. Анчах хӑшпӗр цехсенче тухса тӑракан стена хаҫачӗсем ку тӗлӗшпе паха ӗҫ тӗслӗхӗсем кӑтартакан мастерсемпе рабочисен пархатарлӑ ӗҫне анлӑн ҫутатса тӑмаҫҫӗ. Йывӑҫ каскалакан цехри «Древообделочник» хаҫатпа (редакторӗ Александров юлташ) вагон урапиcем юсакан цехри «Стахановец» стена хаҫачӗ ҫеҫ ку тӗлӗшпе тивӗҫлипе ӗҫлеҫҫӗ. «Стахановец» стена хаҫачӗ кӑҫал пурӗ 8 номер тухнӑ. Кашни номертех цехри тасалӑхшӑн, йӗркелӗхшӗн кӗрешме чӗнекен статьясем пур. Акӑ «Стахановец» хаҫатӑн 8-мӗш номерӗнче токарь Родин станока таса тытманни ҫинчен ҫырнӑ. Кун хыҫҫӑн токарь Родин хӑйӗн станокне таса тытма пуҫланӑ, хӑйӗн ӗҫ вырӑнӗнче элементарлӑ йӗркелӗх туса хунӑ.

«Стахановец» стена хаҫачӗн редакторӗ Елисеев юлташ стена хаҫат редакторӗсен заочнӑй вӗренӗвӗнче илнӗ теориллӗ пӗлӗве практикӑра пурнӑҫласа пырать. Вӑл кӑларакан стена хаҫачӗ лайӑх тухса тӑрать. Ҫавӑнпа вара «Стахановец» стена хаҫачӗ рабочисен хушшинче пысӑк авторитетпа усӑ курать, рабочисем хӑйсен хаҫатне юратаҫҫӗ тата унта тӑтӑшах ҫырса тӑраҫҫӗ.

Анчах, цехсемпе общежитисенче тата обществӑллӑ организацисенче йӗркелӗх туса хурассишӗн хӑшпӗр стена хаҫачӗсем начар кӗрешеҫҫӗ. Завод пекарнинче стенасем ҫинче тусан, маччаран шыв тумлать, чуста ҫӑракан савӑт-сапасене ҫуманни икӗ эрне те ҫитет пулӗ. Пӗҫерсе кӑларнӑ ҫӑкӑрсене хумалли хӑмасем ҫитмен пирки, вӗсене урайне хураҫҫӗ.

Заводри пекарняна коммунист Богомолов ертсе пырать. Анчах вӑл пекарняри ҫитменлӗхсене пӗтерессишӗн тӑрӑшмасть.

Заводри нумай тиражлӑ «Вагонник» хаҫатпа партбюро стена хаҫат редакторӗсемпе корреспондентсен заочнӑй вӗренӗвне тивӗҫлипе ертсе пымаҫҫӗ. Ҫавна пула, заочнӑй курссене организациленӗренпе вӑхӑт сахал мар иртрӗ пулин те, заочниксемпе 2—3 заняти кӑна ирттернӗ.

П. НИКОЛАЕВ.

Политикӑллӑ агитаци ӗҫӗ

Хӗрлӗ Чутай районӗнчи предприятисемпе артельсенче, учрежденисенче, бригадӑсемпе звеносенче Маленковпа Вознесенский юлташсен доклачӗсене тата XVIII партконференци решенийӗсене ӑнлантарса парас ӗҫ анлӑн сарӑлса пырать.

Ҫаксемпе пӗрлех пуҫламӗш парторганизацисемпе агитколлективсем партипе правительство колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен йышӑннӑ постановленине колхозниксемпе колхозницӑсем хушшинче тӗплӗн ӑнлантарса параҫҫӗ. «Красное Сормово» колхозри пуҫламӗш парторганизаци постановленине ӑнлантарса парассине колхоз умӗнче тӑракан производствӑллӑ задачӑсемпе ҫыхӑнтарса пырать.

Хоршевашри агитколлектив политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе куллен туса пынипе колхозри ӗҫсем йӗркеллӗ пулса пыраҫҫӗ. Колхоз вӑрман касса хатӗрлемелли тата турттармалли плана пурнӑҫланӑ.

Тарабайри, Акчикассинчи пуҫламӗш парторганизацисемпе агитколлективсем те партипе правительство колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен йышӑннӑ постановленине ӑнлантарса парас тӗлӗшпе лайӑх ӗҫлеҫҫӗ. Постановленине кулленхи ӗҫре пурнӑҫа кӗртсе пыма тытӑннӑ.

Районра партипе правительствӑн постановленине ӑнлантарса парассине ҫителӗксӗр организациленӗ пуҫламӗш парторганизацисемпе агитколлективсем те пур-ха. «День урожая» колхозри пуҫламӗш парторганизаци тата Чкалов ячӗпе тӑракан колхозри кандидатсен группи ку вӑхӑтченех начар ӗҫлеҫҫӗ. Ҫавна пула ҫак колхозсем ҫуракине япӑх хатӗрленеҫҫӗ, вӑрлӑхсене акма юрӑхлӑ кондицине ҫитермен, ялхуҫалӑх машинисене юсаса пӗтермен, удобренисемшӗн ҫине тӑрса кӗрешни ҫук.

Калас пулать, пӗтӗмӗшпе илсен, районра XVIII партконференци решенийӗсене тата колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен йышӑннӑ постановленине ӑнлантарса парасси пысӑк ҫӗкленӳпе пулса пырать.

В. ТРОФИМОВ.

ВКП(б) Хӗрлӗ Чутай райкомӗн пропагандӑпа агитаци пайӗн заведующийӗ.

Контроль правипе туллин усӑ курмалла

ВКП(б) XVIII съезчӗ производствӑллӑ предприятисенчи, вӑл шутра совхозсенчи, колхозсенчи тата МТС-сенчи пуҫламӗш парторганизацисен рольне тата предприятисен ӗҫӗшӗн вӗсен ответлӑхне хӑпартма ҫав организацисене предприяти администрацин ӗҫне контроль тӑвас право пачӗ.

Большевиксен партийӗ хуҫалӑх ӗҫне ертсе пырас тӗлӗшпе чылай пысӑк опыт пухрӗ. Ҫав опыта партин уставӗ ҫине куҫарнӑ. Предприяти администрацин ӗҫне контроль тӑвас право пани пуҫламӗш парторганизацисен, кашни коммунистӑн ответлӑхне калама ҫук ҫӳлти пусӑма ҫӗклерӗ.

Производствӑллӑ предприятисенчи парторганизацисем предприятин производствӑллӑ пурнӑҫне тивекен отчетнӑҫсемпе тата ытти материалсемпе паллашма, хуҫалӑх руководителӗсен доклачӗсене итлеме, плана пурнӑҫлама чӑрмантаракан сӑлтавсене пӗтересси ҫинчен администраци умне ыйту кӑларса тӑратма пултараҫҫӗ, ҫав чӑрмавсене пӗтерессине продукци ӗҫне лайӑхлатас тӗлӗшпе мӗнле ӗҫсем туса ирттермеллине кӑтартса парса ӑна пурнӑҫлама сӗнме пултарать.

Нимӗнле право та обязанноҫсӑр пулма пултараймасть. Производствӑллӑ организацисем руководительсемпе пӗрле предприяти ӗҫӗшӗн ответлӑ пулмалла. Вӗсем тӳррӗмех вырӑнта, ытларах объективлӑн, ведомствӑллӑ хӗсӗк интересене шута илмесӗр, пӑхса тухса, предприятире ӗҫсем мӗнле тӑнине тӗпчесе пӗлме, унӑн ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсем мӗнре пулнине палӑртма тата предприятисен руководителӗсене ҫав ҫитменлӗхсене пӗтерме пулӑшма пултараҫҫӗ, пулӑшмалла та.

Контроль правипе усӑ курса, партин XVIII съезчӗ хыҫҫӑн производствӑллӑ пуҫламӗш парторганизацисем активлӑрах ӗҫлеме пуҫларӗҫ, предприяти ӗҫне ытларах пӗлме тӑрӑшаҫҫӗ. Коммунистсем производствӑшӑн ответлӑха туйма пуҫларӗҫ.

Анчах партин нумай организацийӗсем предприяти ӗҫӗпе кирлӗ таран интересленмен. Унтан та ытларах, вӗсем предприятисен руководителӗсене государство планне тултарма, предприяти ӗҫне лайӑхлатма ҫителӗклӗ пулӑшман: вӗсем юлашки вӑхӑтра хӑйсен ӗҫне промышленноҫра та, транспортра та вӑйсӑрлатрӗҫ.

Партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ парти организацийӗсене промышленноҫпа транспорт ӗҫӗ ҫине интересленмесӗр пӑхнине йӑлтах пӗтерме хушрӗ, парторганизацисен тимлӗхне промышленноҫпа транспорт нушисемпе интересӗсемшӗн пӗтӗм вӑйпа тӑрӑшасси еннелле татӑклӑнах ҫавӑрма хушрӗ.

Производствӑллӑ пуҫламӗш парторганизацисен государство планне тултарассишӗн контроль правипе анлӑрах та туллин усӑ курмалла, предприятин малта пыракан рабочисемпе работницӑсен—коммунистсен тата партире тӑман большевиксен опычӗпе ытларах усӑ курмалла; администрацин приказӗсемпе распоряженийӗсене пурнӑҫлама масса хушшинче политикӑллӑ тата организациллӗ ӗҫе сарса ярса руководителе пулӑшмалла; социализмлӑ ӑмӑртупа стахановла движенине аталантарса пымалла; государствӑллӑ дисциплинӑна ҫирӗплетмелле, ӑна пӑсакансемпе вирлӗн кӗрешсе пымалла; предприятири ҫитменлӗхсемпе вирлӗн кӗрешмелле; единоначалине ҫирӗплетсе пымалла.

Предприяти руководителӗн хӑйӗн ӗҫне парторганизаци ҫине, актив ҫине таянса туса пымалла. Анчах та вӑл хӑйӗн распоряженийӗсене парти организаципе килӗштерсе кӑна ҫырмаллине пӗлтермест. Руководителе партипе правительство предприятие ертсе пыма шанса панӑ, вӑл хӑйӗн ӗҫӗшӗн пӗтӗмпех ответлӑ.

Парторганизаципе предприяти руководителӗн ӗҫре пӗрлӗх пулмалла, вӗсен пӗр ҫулпа пымалла. Анчах вӑл руководителӗн парторганизаци ҫурӑмӗ хыҫне пытанса ӗҫлесе пымаллине пӗлтермест. Руководитель хӑйӗн ӗҫӗшӗн хӑй пӗччен ответлӑ. Ҫавӑнпа пӗрлех предприяти руководителӗ парти организаци умне конкретлӑ ыйтусем кӑларса тӑратма пултарать.

Анчах практикӑра, ӗҫре производствӑллӑ пуҫламӗш парторганизацисем чылай йӑнӑшсем тӑваҫҫӗ. Акӑ илер-ха хулари производствӑллӑ парторганизацисене. Вӗсем хӑйсен пухӑвӗсенче производство ыйтӑвӗсене сӳтсе-явнӑ хыҫҫӑн нумай пунктлӑ решенисем йышӑнаҫҫӗ. Ҫав решенисенче кашни пункчӗ «хушас», «сӗнес» сӑмахсемпе вӗҫленет. Ҫав «хушас»-сем, «сӗнес»-сем пурте предприяти руководительне тиvеҫҫӗ. Шутлатӑн-шутлатӑн та, кам кампа командовать тӑвать, тесе ыйтатӑн хӑвӑнтан ху. Пуҫламӗш парторганизаци ҫавӑн пек хушакан решенисем йышӑннипе единоначали принципне пӑсать, ҫав парторганизаци директорпа командовать туни пулса тӑрать.

Акӑ характерлӑ тӗслӗхсем. Водосветри пуҫламӗш парторганизаци иртнӗ ҫулла дизеле юсасси мӗнле пыни ҫинчен сӳтсе-явать те, директорпа калаҫмасӑрах цех начальникне слесарьсене дизеле юсама яма хушать. Ҫакӑн пек решени йышӑннине вӗсем производствӑпа таччӑн интересленни, тесе шутлаҫҫӗ. Ку тӗрӗс шухӑш мар, ҫапла туни единоначали принципне уҫҫӑнах пӑсни пулса тӑрать.

Автотранспорт управленийӗ ҫумӗнчи пуҫламӗш парторганизаци управлени ҫитменлӗхӗсем ҫинчен хаҫат ҫине ҫырнӑ заметкӑна сӳтсе-явать те ҫакӑн пек решени йышӑнать:

«Обязать тов. Блау принять соответствующие меры и устранению данных недостатков».

Парти организацинче пиллӗк-ултӑ коммунист, управленире тата гаражра комсомолецсем те сахал мар, унта ӗҫленисем пурте тенӗ пекех профсоюз членӗсем. Мӗншӗн управленири тата гаражри ҫитменлӗхсене пӗтерессипе пӗтӗм массӑна хутшӑнтарасси ҫинчен пӗр сӑмах та каламан-ха. Паллӑ мар. Пӗтӗм ҫитменлӗхсене пӗтерме пӗр ҫынна, гараж начальникне хушса хӑвараҫҫӗ. Ҫапла туни тӗрӗс мар.

Хӑшпӗр производствӑллӑ пуҫламӗш парторганизацисем партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ хыҫҫӑн та хӑйсен рольне ӑнланса илмерӗҫ. Унтан та ытларах, XVIII партконференцин итогӗсене сӳтсе-явса ӗлӗкхи пек решенисем йышӑнма пӑхрӗҫ.

Акӑ стройтрест ҫумӗнчи пуҫламӗш парторганизаци конференци итогӗсем ҫинчен доклад итленӗ хыҫҫӑн ҫакӑн пек решени йышӑнать:

«Ввести в систему производства работ по графику, для чего предложить прорабам основных строек (16 кв. дом, музучилище, Дом Советов) составить таковые и на основе их потребовать от заказчика снабжения фондовыми материалами и от отдела снабжения—местных стройматериалов и после чего составить общий график по тресту и проводить его в жизнь.

Поручить т. т. Сергееву и Круглову не позднее 1 апреля разработать технологическую инструкцию по проектно-сметной документации—Круглову и Куприянову технологическую инструкцию на основе строительной работы.

Ввести в систему премиально-прогрессивную оплату труда.

Потребовать от Аникина добиться полного обеспечения строек материалами по графику».

Мӗн ку? Директор приказӗ-и, е тата урӑххи? Анчах та ку парти пухӑвӗ йышӑннӑ решени мар, тӗрӗсрех каласан, парти пухӑвӗн решенийӗсем кун пек пулмалла мар. Ку вӑл директор приказӗ.

Парторганизацин руководитель ӗҫне хутшӑнмалла мар. Ҫӳлте асӑннӑ пек ӗҫсене директор тума тивӗҫлӗ. Парторганизаци директор умне сӗнӳсем кӑларса тӑратма пултарать, производствӑшӑн кирлӗ ӗҫсене тума сӗнме пултарать. Директорпа, руководительпе парторганизаци хушшинче тачӑ ҫыхӑну пур пулсан «сӗнес», «хушас» сӑмахсемсӗрех парторганизаци сӗннисене руководитель пурнӑҫа кӗртме тӑрӑшать, кӗртет те. Директор, руководитель парторганизацин сӗнӗвӗсемпе килӗшмест пулсан, ӑна тума кирлӗ те мар. Парторганизаци ун ҫинчен кирек хӑҫан та партин ҫӳлти органӗсене пӗлтерме пултарать.

Контроль прави коммунистсен пухӑвӗсенче руководительсен докладне итленипех пӗтмест. Парти организацийӗн хӑйӗн решенине пурнӑҫлассишӗн вирлӗн кӗрешмелле. Кашни коммунистӑн производствӑра малти ретре пулмалла, хӑйӗн техникӑллӑ пӗлӳлӗхне пӗрмай ӳстерсе пымалла, производствӑн технологине, ӗҫе организацилессине пӗлмелле.

Массӑллӑ-политикӑллӑ ӗҫе хуҫалӑхлӑ ӗҫпе ҫыхӑнтарса туса пыракан, рабочисемпе работниксен политикӑллӑ активлӑхне социализмлӑ строительствӑн татӑклӑ задачисене пурнӑҫлама мобилизацилеме пултаракан парторганизацисем кӑна ҫитӗнӳсем тума пултараҫҫӗ.

М. ИВАНОВ.

Комсомолецсен гимнастикӑллӑ ӑмӑртӑвӗсем

Районӗпе 550 ҫын хутшӑннӑ

ҪЕМЕРЛЕ. (Хамӑр корр.). Районри шкулсемпе предприятисенче, колхозсенче комсомолецсен гимнастикӑллӑ ӑмӑртӑвӗсем сарӑлсах пыраҫҫӗ. Ӑмӑртусене комсомолецсемпе пӗрле темиҫе ҫӗр ҫамрӑк хутшӑнса, куллен паха результатсем кӑтартаҫҫӗ.

Малтанлӑха палӑртнӑ тӑрӑх, гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене районӗпе 1.500 ҫын хутшӑнмалла. Паянхи куна 550 ҫын хутшӑннӑ ӗнтӗ. Ӑмӑртусен малтанхи кунӗсенче уйрӑмӑнах хулари 1-мӗшпе 4-мӗш номерлӗ шкулсенче вӗренекен ҫамрӑксем начар мар тӗслӗхсем кӑтартрӗҫ. Акӑ, 1-мӗш номерлӗ шкулта ӑмӑртӑва 65 ҫын хутшӑннӑ, вӗсенчен ГТО комплексӗн гимнастика нормине 63 ҫын панӑ, 4-мӗш номерлӗ шкулта 146 ҫынтан 108 ҫын ГТО нормине панӑ.

Ҫак асӑннӑ шкулсенчи пуҫламӗш организацисем спорт ӗҫне пысӑк вырӑна хураҫҫӗ. Вӗсем физкультура ӗҫне куллен туса пыраҫҫӗ. Гимнастикӑллӑ ӑмӑртусем пуҫланиччен вӑл шкулсенче, кашни кун тенӗ пекех, уроксем хыҫҫӑн тренировкӑллӑ занятисем пулса иртнӗ. Ку ӗҫе физрукпа военрук кӑна мар, тата комсомол активӗ анлӑн хутшӑннипе туса пынӑ.

«Большевик» заводри комсомолецсем те гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене аван хутшӑнчӗҫ. Ӑмӑртусен малтанхи икӗ кунӗнче кунта 25 ҫын хутшӑннӑ. Вӗсем хушшинче комсомолецсем кӑна мар, союзра тӑман ҫамрӑксем, производствӑри стахановецсем те сахал мар. Кунта гимнастикӑллӑ ӑмӑртусем мӗнле пынипе партбюро секретарӗ Беляков юлташ тӗплӗн интересленет, вӑл ӗҫе организацилеме куллен пулӑшса пырать. Сӑмах майӗн ҫакна та каламалла: ҫак заводри комсомол организацийӗ йӗлтӗрлӗ кроса та хастарлӑн хутшӑннӑ, комсомолецсенчен 88,5 проценчӗ ГТО значокӗн нормине панӑ.

Анчах районра спорт ыйтӑвӗпе сахал интересленекенсем те пур. Древкомбинатра ҫамрӑксем 600—700 ҫын ытла, вӗсенчен 40 процентне яхӑн комсомолецсем. Ҫапах гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене 150 ҫын ҫеҫ хутшӑннӑ. Комсомол организацийӗ ӑмӑртӑва начар хатӗрленчӗ, тӗрӗссипе каласан, кунта тренировкӑсем питех те ҫиелтен, ячӗшӗн ҫеҫ пулса иртнӗ.

Иккӗмӗш номерлӗ шкулта та ҫавӑн евӗрлех. Кунта ӑмӑртусене 68 ҫын вырӑнне 14 ҫын ҫеҫ хутшӑннӑ.

«Труженик» заводра та гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене хутшӑннисен хисепӗ сахал. Ку енӗпе комсомол организацийӗ ҫителӗксӗр ӗҫлет. Ахальтен мар ӗнтӗ ӑмӑртусен малтанхи икӗ кунӗ хушшинче кунта ним те туман.

Хар. **ЛИСИН.**

Палӑртнӑ ҫитменлӗхсене хӑвӑрт пӗтерер

ИШЛЕИ. Комсомолӑн пуҫламӗш организацийӗсем гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене пысӑк хастарлӑхпа хутшӑнчӗҫ. Районӗпе 103 группа ӑмӑртусене хутшӑнать. Паянхи куна районӗпе 450 ҫын ӑмӑртусене хутшӑнса ГТО нормисене панӑ.

Промартельсем ҫумӗнчи «Спартак» спорт обществине кӗрекен физкультура коллективӗсем уйрӑмӑнах йышлӑн хутшӑнаҫҫӗ. Ҫак коллективсенчен пурӗ 250 ҫын ытла ӑмӑртӑва хутшӑннӑ. Мӑнал тата Шайгильда коллективӗсем лайӑх тӗслӗхсем кӑтартрӗҫ.

Районри хӑшпӗр колхозсенче гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене ирттерес тӗлӗшпе ҫителӗксӗр ӗҫлеҫҫӗ. Шетмӗпуҫӗнчи, Василькассинчи пуҫламӗш организацисенче пӗр группа та уйӑрман. Ҫавӑн пекех, тренировкӑсем те ирттермеҫҫӗ. ВЛКСМ райкомӗн ҫак ҫитменлӗхсене халех пӗтермелле.

А. БАШКИРОВ.

Колхозри комсомолецсем ӑмӑртусене хутшӑнман

СЕНТЕРВАРРИ. Комсомолӑн пуҫламӗш организацисем гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене пысӑк хастарлӑхпа хутшӑнчӗҫ. Спорт комсомолецсен йӑлине кӗнӗ. Халӗ гимнастика упражненийӗсене ҫамрӑксем лайӑх вӗренсе ҫитнӗ ӗнтӗ. Нумай организацисем ӑмӑртусене хутшӑнса гимнастика енӗпе паха тӗслӗх кӑтартрӗҫ.

Анчах хӑшпӗр пуҫламӗш организацисем спортпа физкультура ӗҫне тивӗҫлипех хакламаҫҫӗ. Комсомолӑн Юрдакассинчи пуҫламӗш организацийӗ гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене ирттерме япӑх хатӗрленсе кӗтсе илнӗ. Тренировкӑсене йӗркеллӗ ирттермен.

Юрдакассинче ӑмӑртӑва хутшӑнма 2 группа организациленӗ пулнӑ. Ҫав группӑсен командирӗсем Плотниковпа Иванова юлташсем хӑйсене шанса панӑ ӗҫсем ҫине сӳрӗккӗн пӑхаҫҫӗ. Вӗсен айӑпӗпех комсомолецсем гимнастикӑллӑ ӑмӑртусене халӗ те хутшӑнман.

ВЛКСМ райкомӗнче ӗҫлекенсем колхозсенчи пуҫламӗш организацисене кирлӗ пек пулӑшса пымаҫҫӗ.

Н. КОНСТАНТИНОВ.

Шкул ачисене физкультура енӗпе воспитани парасси

Ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулӗнчен пуҫласа пур классенче те занятисем пуҫланас умӗн кашни кун обязательнӑй йӗркепе физкультура зарядкисем ирттерме тытӑнаҫҫӗ. 5—10-мӗш классенче вӗренӳ расписанине кӗмен вӑхӑтра йӗлтӗрле тата ҫуран походсем, кроссем ирттерме, шыва кӗнӗ чух ишме, кимӗпе ишме вӗрентме, значкистсем хатӗрлеме тата ытти ҫавӑн пек ӗҫсене тума ятарласах паллӑ сехетсем уйӑраҫҫӗ. Вӑтам шкулсем ҫумӗнче пуринче те физкультура площадкисем тӑваҫҫӗ, 32 крайсемпе облаҫсенче ачасен спорт шкулӗсем пулаҫҫӗ.

Трактористсен çĕнĕ йышĕ

Кăçал Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ МТС-сем çумĕнче трактористсен курсĕсем уçнăччĕ. Унта пурĕ 704 çын, çав шутран 78 хĕрарăм вĕреннĕ.

Халĕ çав курссенчен чылайĕшĕ вĕренсе тухрĕç. Юлашки вăхăтра Ишлей МТС çумĕнчи курсран 21 çын, Елчĕкре 31 çын, Тăвайра 17 çын тата Элĕкре 7 çын вĕренсе тухрĕç. Çак кунсенчех ытти курссенчен те çĕнĕ трактористсем вĕренсе тухаççĕ.

Кунсăр пуçне МТС-сем çумĕнче производствăран уйрăлмасăр 332 хĕрарăм вĕренеççĕ.

Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ çумĕнчи квалификаци комиссийĕ çитес вăхăтра производствăран уйрăлмасăр вĕренекен хĕрарăмсен пĕлÿлĕхĕсене тĕрĕслесе, вĕсене тивĕçлĕ квалификаци пама тытăнать.

Кăçалхи çуракинче Чăваш республикинчи колхозсен уйхирĕсене çĕнĕ трактористсем çĕршерĕн тухаççĕ.

В.

Совет тата колхоз активĕн канашлăвĕ

КАНАШ. (**Хамăр корр.**). Çак кунсенче ялсовет исполкомĕсен председателĕсен, колхоз правлени председателĕсен, бригадирсен, фермăра ĕçлекенсен тата агрономсен районри канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлура ВКП(б) райкомĕн секретарĕ Д. Васильев юлташ ССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ 1941 çулти мартăн 13-мĕшĕнче йышăннă постановлени çинчен доклад туса пачĕ.

Докладчик тата пренире тухса каланă юлташсем иртнĕ çулсенче колхозниксене ĕçшĕн тÿлес ĕçре пысăк çитменлĕхсем пулнине палăртрĕç. Çак историллĕ постановленине колхозниксен масси пысăк çĕкленÿпе кĕтсе илни çинчен каларĕç.

Постановлени колхозниксен ĕç тухăçлăхне хăпартма май панине кăтартакан фактсем халех нумай. Катекри Киров ячĕпе тăракн колхозра ĕнесенчен сĕт суса илесси икĕ хут ÿснĕ. Çĕнĕ Аччари Куйбышев ячĕпе тăракан колхоз членĕсем кăçал пур культурăсем тăрăх та тырпула планпа пăхнинчен иртерсе туса илме пулнă.

Сыснасене лайăхрах пăхма тытăнчĕç

ШАХАСАН. Ешкилтри «Большевик» колхоз выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлесе пырать. Фермăра план тăрăх 100 сысна пулмалла пулсан, паянхи куна вĕсен хисепĕ 287 пуçа çитнĕ.

Сысна пăхакан колхозник Е. Афанасьев юлташ сыснасене юратса пăхать. Вăл кăçал пурĕ 77 çурă ÿстерет. Кашни амаранах 11-шер çурă илнĕ. Çурăлама вăхăт çитнĕ сыснасене Афанасьев юлташ уйрăмах лайăх пăхать. Сысна çурисене пурне те сывă усрассишĕн тăрăшать.

Фермăра ĕçлекенсем хушшинче ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен йышăннă постановленине ăнлантарса панă. Çав постановлени тăрăх свинаркăсем сысна çурисем илме тивĕçлĕ. Вĕсем малашне сыснасене тата лайăхрах пăхма обязательствăсем илчĕç.

В. Антонов.

Хурт-хăмăр ăстаçисем курсран вĕренсе тухрĕç

ИШЛЕЙ. Райçĕрĕç пайĕ колхозсенчи хурт-хăмăр ăстаçисен курсне иртерчĕ. Унтан 16 çын вĕренсе тухрĕç. Курсран вĕренсе тухнисем колхозсенче пыл хурчĕсем ĕрчетес тĕлĕшпе ĕçлеме тытăнчĕç.

Ф. ТУРХАНКАЙ.

Решенисем пур, ĕçе организацилени кирлĕ

Йĕпреç районĕнче выранти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса кăларассине ÿстерес тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Районри организацисем ĕççыннисем валли куллен кирлĕ таварсем ытларах туса кăларасси çинчен сахал мар каласнă, решенисем нумай йышăннă. Анчах паянхи куна ĕçсем çаплипех малалла каяйман-ха.

Металран тĕрлĕ япаласем тăвакан мастерской организацилеме палăртнă пулнă. Ку мастерскойра слесарнăй, тимĕрç тата шăвăç отделенийĕсем пулмалла. Çак мастерской тума халĕ те банкран ссуда илмен. Мĕншĕн тесен сметăпа финанс расчечĕсем çук. «Наркомместпром пулăшмасан пирĕн ĕç каймасть» тесе лараççĕ райсовет исполкомĕнче.

Кăçалхи январьпе февральре куллен кирлĕ таварсем туса кăлармалли плана районри предприятисемпе артельсем тултарайман. Артельсем хăйсен планне уйрăмăнах ассортимент енĕпе тултарса пымаççĕ. «Кооплеспром» артелĕн 1941 çулта 6100 пичке туса кăлармалла, икĕ уйăх хушшинче мĕн пурĕ те 161 пичке кăна тунă. Вутă турттармалли 300 çуна тăвас вырăнне 112 çуна çеç тунă. Тимĕр туртман урапа кусатранĕсене 700 стан тăвас вырăнне 135 стан, йывăç чашăксем 400 штука вырăнне 19 кăна тунă. Рыдвансем 60, йывăçран тунă урапасем 30 тумалла пулнă, пĕртте туман.

«Красный строитель» артель 485 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларма палăртнă пулсан, 31 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларнă. Ассортимент енĕпе илсен ĕçсем япăх. Çулталăкра урапа тукăнĕсене 3000 стан туса кăларма пăхнă пулсан, 366 стан кăна туса хатĕрленĕ. Çуна тупанĕсене 550 тума палăртнă, çавăн пекех тĕрлĕ урапасем 1000 тумалла пулнă, пĕрре те туман.

Вăрман хуçалăхĕ те куллен кирлĕ таварсем туса кăларас тĕлĕшпе пит начар ĕçлет. 125 тонна кăмрăк туса кăларас вырăнне 1 тонна, 15 тонна смала тăвас вырăнне 0,56 тонна, штукатурка тумалли хăйăсене 300 пин тăвас вырăнне 77 пин кăна тунă. Çак вăхăтрах 1500 штука йывăç кĕреçе, 1000 кĕрепле, 500 пуртă аври, 7000 шăпăр, 5000 милĕк хатĕрлеме палăртнă. Çак плана тултарма пачах тытăнман.

«Социализм» артель те çавăн пекех ассортимент енĕпе плана пурнăçламасть. Ку артелĕн 2100 пичке, тимĕрпе кăшăлламан урапа кусатранĕсене 600 стан, рыдвансем 30, йывăçран тунă урапасем 30 тумалла. Ку япаласене артельте халĕ те пачах тумаççĕ.

Çавăнпа та ĕнтĕ Йĕпреçри магазинсенче куллен кирлĕ таварсем сахал, çитменнине тата вĕсем питĕ хаклă. Йĕпреç рабкоопăн универмагĕнче икĕ тĕслĕ тавар кăна: юманран тунă катка тата йывăç кĕреçе. Ку таварсен пахалăхĕ начар, çав вăхăтрах вĕсем йĕркесĕр хаклă. 7—8 витре кĕрекен юман катка 62 тенкĕ те 15 пус тăрать. Каткине йывăç кăшăлпа çавăрнă. Ку каткасем тахçантанпах магазинра лараççĕ, анчах пĕр каткине те сутманха. Ытти магазинсенче те çавăн пекех куллен кирлĕ таварсен пахалăхĕ начар, хакĕсем хаклă.

Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Чăваш Обкомĕ йышăннă постановлени тăрăх, суту-илÿ организацисен, выранти промышленноçпа промкооперацин хăйсен хуçалăхĕнче аш-какайлăх сыснасем усрас ĕçе вăйлатмалла. Йĕпреçри тĕрлĕ организацисем планпа 141 сысна усраса самăртма палăртнă. Паянхи куна 8 организацирен 3 организаци кăна (райпотребсоюз — 45 сысна, леспродторг — 22, больница—2 сысна) сыснасем самăртма тытăннă. Ачасен çуртĕн 12 сысна, ача-пăча сачĕн — 2, çу заводĕн 9, ача çуратмалли çуртăн 2 сысна самăртмалла, анчах кунта сыснасем самăртма тытăнман-ха. Столовăйсенче, больницăра, çăкăр сутакан ларексенче пуханакан отходсемпе усă курассине кирлĕ пек йĕркелемен. Крахмал заводĕн отходсем темĕн чухлех. Кунта сыснасем усраса самăртма условисем калама çук аван. Анчах заводра пĕр сысна та çук. Пĕтĕм отхода склада хурса пыраççĕ, хăйсем те усă курмаççĕ, колхозсене те питех памаççĕ.

Пулă тытас ĕç мĕнле пырать? Кунта пĕр организацине кăна—леспродторга 1 тонна пулă тытма план панă. Пулă тытма пуçăнман-ха, пулă тытмалли хатĕрсене тăваççĕ. 6 колхозра пулă ĕрчетме палăртнă, ку колхозри кÿлĕсене 9800 штука малька илсе яма палăртнă. Ку малькăсене ăçтан илмеллине палăртса хуман.

Районра предприятисемпе суту-илÿ организацисен подсобнăй хуçалăхсем организацилемелле. Анчах ку хуçалăхсене организацилес ĕç пачах çителĕксĕр пырать. Чылай организацисем («Заготскот», «Кооплеспром» артелĕ, «Спотара» завочĕ) вăрлăхсем хатĕрлемен. Пахча-çимĕç вăрлăхĕсене пĕр вăрман хуçалăхĕ çеç хатĕрленĕ. Чылай организацисем çуракине хатĕр мар.

Йĕпреç районĕнче ĕççыннисене куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви туса кăларма условисем пысăк: вăрман сывăхра, артельсем те сахал мар. Ку артельсемпе предприятисене йĕркеллĕ ĕçлеттерме тытăнмалла, вĕсем хăйсен планĕсене пур ассортиментсем тăрăх та, хисеп енчен те, пахалăх енчен те тултарса пыччăр, ĕççыннисене куллен кирлĕ таварсем çителĕклĕ таран паччăр.

П. П.

Чебторгри пулăçсем

— Ăçта пулă сутаççĕ? — тесе ыйтрăмăр эпир хамăр умран пулă йăтса иртсе пыраканран.

— Чебторг магазинĕнче. Зеленăй базарта, — тесе малалла кайрĕ вăл.

Чебторг магазинĕ умне чăнах та çынсем пуçтарăнса тăнă. Пулă тултарма корзинкăсем, сумкăсем йăтнă. Эпир те пырса çитрĕмĕр.

— Пулли нумай-ши? — ыйтаççĕ пĕр-пĕринчен магазин умĕнче тăракансем. Магазин алăкне уçман-ха. Шалта виç-тăват çын пăшăл-пăшăл калаçни илтĕнет.

Часах магазин алăкĕ уçăлчĕ. Унтан йывăр корзинкăсем йăтса 4—5 çын тухса кайрĕç. Ыттисем те магазина кĕме тăчĕç.

— Нимĕнле пулă та çук! — пĕлтерчĕ продавец.

Пулă илесси пулмарĕ. Эпир Чебторгăн заготовка пайĕн заведующийĕпе—Маркосов юлташпа калаçма кайрăмăр. Пулă мĕншĕн сутманнине ыйтса пĕлесшĕн пултăмăр.

— Пĕрремĕш кварталта 12 çынран организациленĕ бригада ĕçлерĕ. Виçĕ уйăх хушшинче вăл 167 килограмм çеç пулă тытса хатĕрлерĕ, — терĕ Маркосов юлташ.

Урăх калаçса тăмарăмăр, Маркосов юлташ патĕнчен тухрăмăр та, тÿрех «Динамо» магазинне кĕрсе вăлтасем илтĕмĕр. Тепĕр кунне Атăл лешъенне кайса уланкăсем, хĕрлĕкуççем тытса килсе пĕçерсе çирĕмĕр.

Ытла та юлхав ĕçлеççĕ вара Чебторгри пулăçсем.

М. ДАНИЛОВ.

Заем облигацийĕсене алла парас умĕн

Рабочисемпе служащисене апрель уйăхĕн иккĕмĕш çур уйăхĕшĕн ĕçукçи тÿленипе пĕрлех Виççĕмĕш Пятилетка (виççĕмĕш çулхи кăларăм) Заемĕн облигацийĕсене те салатса параççĕ. Çакна май, Профессиллĕ Союзсен Пĕтĕм Союзри Центральный Совечĕ профсоюзсен фабрик-заводсенчи тата выранти комитечĕсене конкретлă ĕçсем туса иртерме сĕннĕ.

Профсоюз организацийĕсен предприятисенче тата учрежденисенче заем облигацийĕсене подписчиксен аллине вăхăтра салатса панине сăнаса, тĕрĕслесе пымалла. Çак ĕçе туса иртернĕ çĕрте вĕсен предприятисемпе учрежденисенчи бухгалтерсене тивĕçлĕн пулăшса пымалла.

Предприятисенчен е учрежденисенчен урăх ĕçе куçса кайнисене облигаци çитерсе парасси çине уйрăмăнах çавăрăнса пăхни кирлĕ. Перекет кассинчен илнĕ облигацисене пурне те подписчиксен аллине пама тăрăшас пулать.

Урăх предприятисемпе учрежденисенчен куçса килнĕ рабочисемпе служащисем заем облигацийĕсене хăйсем малтан ĕçленĕ выранта илеççĕ. Вĕсене çавăн çинчен профсоюз организацийĕсен ăнлантарса памалла, вĕсене хăйсен облигацийĕсене алла илме пулăшмалла.

Пур çĕрте те тасалăх пулмалла

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ производствăри тасалăхпа йĕркелĕх çинчен ыйтăва çивĕччĕн лартрĕ. Партконференци йышăннă резолюцире: «предприятисемпе чугунçулсем çинче тасалăх тата элементарлă йĕркелĕх туса хурас пулать, çав предприятисемпе чугунçулсене кунсеренех таса та йĕркеллĕ тытса тăрас пулать», тенĕ. Тасалăхпа йĕркелĕх предприятисемпе чугунçулсем çинче кăна мар, вăл учрежденисенче те, колхозсенче те, фермăсенче те кирлĕ.

Октябрьски районри Емпĕрт ялсоветне кĕрекен «Память Ленина», «Молния», «Венера» колхозсенче тасалăх çук-ха. Колхоз правленисен канцелярийĕсем тасалăх тĕлĕшпе пример кăтартмалла. Анчах вĕсем халĕ таса мар. «Память Ленина» колхоз правленин канцелярийĕ таса мар, урайне çумаççĕ, стенасем çумĕнче кивелсе, сарăхса кайнă плакатсем, эрешмен картисем çакăнса тăраççĕ. Унта-кунта хут татăкĕсем сапаланса выртаççĕ. Тасалăх çинчен калаçма тытăнсан, колхоз председателĕ Семенов юлташ айăпа техничка çине йăвантарма пăхать.

Конюхсем, фермăсенче ĕçлекенсем пурăнакан çуртсенче те таса мар. Урайсене çумаççĕ. Фермăсен витисенче те çавнашкалах, тасалăхпа йĕркелĕх тума тăрăшмаççĕ.

«Молния» колхоз председателĕ ĕçлекен çуртра тасалăх çинчен калаçмалли те çук. Кунта тасалăхшăн кĕрешмеççĕ.

«Венера» колхоз правленин тата ялсовет исполкомĕн канцелярийĕсенче тасалăх çук. Канцелярисенче пурте чĕлĕм туртаççĕ, ĕçлеме те май килмест.

Колхоз правленийĕсемпе ялсовет исполкомĕсен канцелярийĕсенче тасалăх тата йĕркелĕх пулмалла, вĕсем культура тĕлĕшпе пример кăтартмалла.

П. ПЛЕМЯННИКОВ.

Суд органĕсенче либерализм пулмалла мар

Преступниксене—социализмлă пурлăха çаратакансене, вăрăсемпе спекулянтсене, государство тата граждансен интересĕсене пăсакансене хирĕç кĕрешес çĕрте совет сучĕ пирĕн государствăн хăватлă хĕçпăшалĕ пулса тăрать. Çакна шута илсе суд органĕсенчи чылай работниксем хăйсем çине хунă хисеплĕ ĕçе тивĕçлипе туса пыма тăрăшаççĕ.

Анчах, пирĕн Чăваш республикинчи хăшпĕр суд работникĕсем хăйсем çине хунă задачăсене тивĕçлипе пурнăçа кĕртсе пымаççĕ. Преступниксене хирĕç пĕр хĕрхенмесĕр кĕрешес вырăнне, çăмăл айăпласа вĕсене хÿтлеççĕ е тата айăпран пачах хăтараççĕ.

Çавнашкал, суд работникĕсем айăпран хăтарнă преступниксем хушшинче растратчиксем, вăрăсем, производство дезорганизаторĕсем, государство тата ĕç дисциплинине пăсакансем, спекулянтсем, хулигансем, общество интересĕсене хирĕç пыракан элементсем сахал мар пулнă. Ăна çак фактсемпе çирĕплетме пулать.

Буинск поселокĕнчи А. Петров хулиган мунчара хĕрсене курсан, мунча алăкне тул енчен питĕрсе хунă, чÿречĕ кантăкне ватса хăварнă. Хĕрсем чылай вăхăт мунчаран тухаймасăр асапланнă, чÿречи пĕчĕккĕ пулнă. Петров айăпне çынсем судра питĕ лайăх кăтартса панă пулин те, Йĕпреç районĕнчи халăх сучĕ (Алексеев судья) ĕçе суд тумасăрах пĕтермелле тунă. Çакна пĕлсе тăнă çинчех райпрокурор ку ĕç пирки протестлеме шутламан.

Улатăр районĕнчи 2-мĕш участокри халăх сучĕ (Николаев судья) Николай Калачанова хулиганла ĕçсем тунăшăн ахалех каçарнă. Ĕçри материалсем тăрăх Калачановăн преступленийĕ лайăх курăннă. Калачанов ÿсĕр чух магазина кĕнĕ те унти хăшпĕр хĕрарăмсене тĕрткелесе намăс сăмахсем каланă. Унтан ăна урама илсе тухнă, урамра та хулиганланма чарăнман.

Чăваш АССР Верховный сучĕн уголовнăй ĕçсене пăхакан суд коллегийĕ 1940 çулти августăн 10-мĕшĕнче тухнă Указ тăрăх пуçарнă ĕçсене пăхнă чух пысăк йăнăшсем тунине те палăртмалла. Халăх сучĕсем йышăннă тĕрĕс приговорсенех суд коллегийĕ тĕрлĕ сăлтавсем тупса улăштарнисем пулнă е хăшпĕр ĕçсене чарса лартмалла тунă тата уголовнăй кодексăн урăх статьисем çине куçарса панă. Çапла туни вăл — хулигансене тата вак-тĕвек япаласене вăрлакансене хирĕç кĕрешессине çемçетсе пыни пулать.

Акă, сăмахран, Сĕнтĕрвăрри районĕнчи халăх сучĕ П. Каляканов хулигана пĕр çуллăха тĕрмене хупмалла тунă. Анчах Чăваш АССР Верховный сучĕн уголовнăй ĕçсене пăхакан суд коллегийĕ çак ĕçе тепĕр хут пăхнă чух приговора улăштарса ĕçе пĕтермелле тунă. Шăхасан районĕнчи халăх сучĕ В. Никифорова хулиганла ĕçсем тунăшăн пĕр çуллăха тĕрмене хупмалла тунă. Верховный суд коллегийĕ ку приговора улăштарса Никифоровран 300 тенкĕ штраф шыраса илмелле тунă. РСФСР Верховный сучĕн суд коллегийĕ çакнашкал йăнăшсене тÿрлетме хушнă. Преступлени тăвакансене айăпласа наказани памасăр хăварни пулмалла мар, тесе асăрхаттарнă.

Нимĕнрен ытла Вăрмар районĕнчи халăх сучĕ (Осипов судья) чылай йăнăшсем тунине палăртнă. Юрьев прогульщик (малтан 10 хута яхăн судпа айăпланнăскер) 3 кун ĕçсе çÿренĕ, ĕçе тухман. Халăх сучĕ ăна айăпламасăрах хăварнă. Панфилов врач ĕçе ÿсĕр пынă, чирлĕ çынсене йышăнма пултарайман, кунĕпех сывăрнă. Çакăншăн Осипов судья Панфиловăн ĕçукçинчен 15 процент икĕ уйăх хушши тытса юлмалла приговор йышăннă. Çавнашкалах Афанов учитель ÿсĕр пулнă пирки пĕр кун шкула пымасăр прогул тунă. Куншăн та виçĕ уйăх хушши юсанмалла ĕçлеттермелле приговор йышăннă. Кунашкал примерсем Осипов судьян сахал мар пулнă. Уйрăмах прогульщиксене хÿтлесе çăмăл приговорсем йышăннисем унăн темиçе ĕç тăрăх та пулнă.

Социализмлă пурлăха çаратакансем çине те Осипов судья çемçен пăхнă. Василий Волков колхозăнне 20 килограмм ясмăк вăрланă. Осипов судья ăна айăпламасăрах хăварнă. М. Алексеев единоличник колхозăнне 1500 тенкĕлĕх вика, ути вăрланă. Куншăн ăна виçĕ уйăх хушши кăна юсанмалла ĕçлеттермелле тунă. Çавнашкалах спекулянтсене те тивĕçлĕ наказани памасăр хăварнисем сахал мар пулнă. Егор Гаврилов чылай вăхăт хушши махорка сутса спекуляци тунă. Осипов судья ăна виçĕ уйăх хушши юсанмалла ĕçлеттермелле приговор йышăннă. Çавнашкалах Дария Николаева тата Кузьма Васильев (иккĕшĕ те малтан судпа айăпланнăскерсем) махоркăпа тата çиппе спекуляци тунăшăн иккĕшĕ те иккĕмĕш хут суда лекнĕ. Осипов вĕсене айăпран хăтарнă.

Прогулсем пирки пуçарнă ĕçсене 5 кун хушшинче, хулиганла ĕçсемшĕн тата вак-тĕвек япаласене вăрланăшăн пуçарнă ĕçсене 2 кун хушшинче пăхса тухмалла. Анчах хăшпĕр судьясем кунашкал ĕçсене пĕр уйăх таран пăхмасăр тытса усранисем те пулнă. СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ 1940 çулти августăн 10-мĕшĕнче кăларнă Указ тăрăх, хулиганла ĕçсемшĕн тата производствăран вак-тĕвек япаласем вăрланăшăн пĕр çулталăклăха тĕрмене хупмалла. Апла пулсан та хăшпĕр халăх сучĕсем сахал сроклăха тĕрмене хупмалла туса çăмăл айăпланисем пулнă. Çаксене Чăваш АССР Прокуратури çителĕклĕ асăрхаса тĕрĕслесе тăман.

Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ хăйĕн ларăвĕнче çак ыйтăва пăхса тухса, республикăри суд органĕсем хулигансене тата вак-тĕвек япаласене вăрлакансене тивĕçлипе айăплас тĕлĕшпе çителĕклĕ ĕçлеменнине палăртрĕ. Çав çитменлĕхсене тĕппипех пĕтерме Чăваш АССР Юстици Халăх Комиссариатне хушнă. Çавăн пекех, Чăваш АССР Верховный сучĕн уголовнăй ĕçсене пăхакан суд коллегин ĕçĕсене тĕрĕслесе тăма, 1940 çулти августăн 10-мĕшĕнче тухнă Указа тĕрĕс пурнăçласа пымалла тума Верховнăй судăн председательне хушнă.

Суд ĕçĕсене пăхнă чух законсене пăснăшăн тата ĕçе çителĕклĕ туса пыманшăн Вăрмар районĕнчи 1-мĕш участокри халăх судьине А. О. Осипова вырăнтан кăлармалла тунă. Чăваш республикинчи суд органĕсен хăйсен ĕçĕсене тĕпренех урăхлатса лайăхлатмалла.

М. ПРОХОРОВ.

Сĕт тăратас плана тултарнă

ИШЛЕЙ. Нумай колхозсем государствăна сĕт тăратас плана ăнăçлăн тултарчĕç. Район пĕрремĕш кварталта сĕт тăратас обязательствăна 118 процент тултарчĕ. Ку ĕçре уйрăмăнах «Авангард» тата «Большевик» колхозсем малта пыраççĕ. Вĕсем 1941 çулта сĕт тăратмалли плансене пĕтĕмпех тултарнă. Çавăн пекех çулталăк планне «Автогигант» колхоз — 76 процент, «Чандрово» колхоз 74 процент, «Парижская Коммуна» колхоз — 65, «Акара» колхоз — 61 процент пурнăçланă.

Катрас, Чурачăк, Энтимĕркасси ялсовечĕсенчи колхозниксемпе единоличниксем те сĕт тăратас обязательствăсене вăхăтра тултарса пыраççĕ.

Е. ТЮРИН.

А. С. Макаренко—ачасене çемьере воспитани парасси çинчен

Пирĕн çĕршыври чи лайăх педагогсенчен пĕри пулнă А. С. Макаренко ятне ĕççыннисен анлă массисем пĕлсе тăраççĕ. Вăл—«Педагогическая поэма» ятлă паллă произведенин авторĕ; çак произведенире вăл беспризорнăй ачасене, çамрăк правонарушительсене воспитани парас ĕçĕн опычĕсем çинчен çырса кăтартнă. Çав вăхăтрах А. С. Макаренко ачасене çемьере воспитани парас ыйтусем тăрăх та нумай ĕçленĕ. Вăл «Книга для родителей» ятлă кĕнеке çырнă, ача ашшĕ-амăшсене валли радио тăрăх сакăр лекци вуласа панă (кайрахпа унăн лекцийĕсене «Лекции о воспитании детей» ятлă кĕнеке туса пичетлесе кăларнă) тата вăл ачасене çемьере воспитани парасси çинчен ача ашшĕ-амăшсене валли тĕплĕ пособи хатĕрлесшĕн пулнă. А. С. Макаренко хăйĕн произведенийĕсенче ача ашшĕ-амăшсене хумхантаракан чылай ыйтусем лартнă тата çав ыйтусене татса панă. Çавăнпа та çемьери воспитанин тĕп ыйтăвĕсем çине А. С. Макаренко мĕнле пăхнине пĕлни ача ашшĕ-амăшсемшĕн пит те кирлĕ.

* * *

А. С. Макаренко çырса хăварнисенче пурнинче те çак тĕп шухăш уççăнах палăрса тăрать: ача ашшĕ-амăшсем хăйсен ачисене воспитани парассишĕн ответлă пулса тăраççĕ. Государство ача ашшĕ-амăшсене хисеплĕ те ответлă ĕç шанса панă, ку вăл—хамăрăн малашлăх пулса тăракан ачасене воспитани парасси. Ача ашшĕ-амăшсен хăйсен ачисенчен совет граждăнĕсене, тăван çĕршывăн патриочĕсене, наукăсене вĕреннĕ çынсене пăхса ÿстермелле. Макаренко: ача ашшĕ-амăшсен воспитанин тĕллевне, урăхла каласан, ачасене воспитани парас ĕçре пурнăçа кĕртмелли идеала уççăн курса тăмалла, тесе калать.

Анчах воспитанин тĕллевне пĕлнипех те сахал-ха, ачасене вĕсен пирвайхи кунĕсенчен пуçласах воспитани парассине тĕрĕс организацилеме пĕлес пулать. Ача ашшĕ-амăшсем хăшпĕр чухне кĕтмен çĕртенех вĕсен ачисем хăйсем кĕтнĕ пек çынсем мар, урăхларах çынсем пулса ÿснине асăрхаççĕ,—çавă мĕнрен килет-ха? Ку вăл, Макаренко каланă тăрăх, ачасене воспитани парассине пирвайхи кунсенчех тĕрĕс организацилеменнинчен е ачасене воспитани парас ĕçе япăхтарса янинчен килет. Çавăнпа та ашшĕ-амăшсен хăйсен ачисене воспитани парассине пирвайхи кунсенчен тытăнсах тĕрĕс организацилемелле, мĕншĕн тесен малтан пĕр майлă воспитани илнĕ ачасене кайран тепĕр тĕрлĕ воспитани парасси пит те йывăр ĕç, хăш чухне тата ку ĕç ăнăçлă пулаймасть те. Хăйĕн произведенийĕсенче А. С. Макаренко ачасене çемьере воспитани памалли тĕрĕс система мĕнле пулмаллине палăртса парать.

Хăйсен ачисене воспитани парас çĕрте ашшĕ-амăшсем ертсе пырассин тупсăмĕ мĕнре-ха? Макаренко çапла палăртса калать: ачасене воспитани парасси вĕсене куç умĕнчен вĕçертмелле маррине, хăвăнтан пĕр утăм та уйăрăлма памалла маррине пĕлтермест. Ачасене çемьере воспитани парассине ертсе пырасси, чи малтан, пĕтĕм пурнăçа, ачан ĕçне организацилесси пулать,—ачасем хăйсене тĕрĕс тыткалама хăнăхса пыччăр, вĕсен хăйсене тĕрĕс мар тыткаласси опычĕ пухăнса ан пытăр. Ашшĕ-амăшсен ачан пĕтĕм ĕçĕсене тĕрĕс çулпа илсе пымалла. «Воспитани парас ĕç чи малтан организаторăн ĕçĕ пулса тăрать», тесе калать Макаренко. Ачана воспитани парасси, чи малтан, вăл хăйне мĕнле тыткалассине пĕлсе ертсе пырасси, пурăнса опыт пухнă тата пĕлÿсем илнĕ ашшĕ-амăшсем ачана пулăшса пырасси пулать.

Паллах ĕнтĕ, ашшĕ-амăшсен хăйсен ачисене пур енчен те, вĕсене хăçан мĕнле пулăшу кирлине пĕлсе тăрас пулать.

* * *

Ачасене çемьере воспитани парассине тĕрĕс организацилени мĕнле пулмалла-ха? Ачасене воспитани парас ĕçре ашшĕ-амăшсем хăйсене мĕнле тыткалани, вĕсен примерĕ чи пысăк вырăнта тăрать. «Эсир хăвăрăн ачусене воспитани пама тытăниччен малтан хăвăра-хăвăр мĕнле тыткаланине пăхса тухăр... Эсир хăвăра мĕнле тыткалани—чи пысăк вырăнта тăракан япала». Ача ашшĕ-амăшсен пурнăçĕпе ĕçĕ, вĕсем государство умĕнчи хăйсен обязательствисем çине, хăйсен ĕçĕ çине мĕнле пăхни, вĕсен обществăллă ĕçĕ, вĕсем хăйсене çемьере мĕнле тыткалани тата ачисене воспитани парас тĕлĕшпе мĕнле ĕçлени,—çаксем ачасене çемьере воспитани парассин никĕсĕсем пулса тăраççĕ.

Çавăнпа та ача ашшĕ-амăшсен хăйсене пит те тĕплĕ шухăшласа тыткалас пулать, нимĕнле вак-тĕвексене те манса хăварма юрамасть, мĕншĕн тесен ачасене воспитани парас ĕçре вак-тĕвек ĕç çук. Макаренко çапла калать: ашшĕ апат çисе ларнă вăхăтрах хаçат вулать пулсассăн, ăçтан-ха вăл çавăншăн ачине ятлама пултартăр? «Ашшĕ-амăшсем хăйсенчен нумай ыйтни, ашшĕ-амăшсем хăйсен çемьине хисеплени, ашшĕ-амăшсем кашни утăмне контроллени,—акă воспитани парассин пирвайхи тата тĕп меточĕ!».

Ашшĕ-амăшсен вăйĕ—вĕсен пĕлĕвĕнче, вĕсен опычĕсенче. Çак никĕс çинче ашшĕ-амăшсен авторитечĕ пулса тăрать, ку вăл—воспитани средствисенчен пĕри. «Авторитетсăр воспитатель пулма пултараймасть», тесе калать Макаренко. Анчах авторитет вăл воспитанири тĕллев мар, тĕллев—ачасене тĕрĕс воспитани парасси. Авторитет—çавăн пек воспитани памалли майсенчен пĕри. Ача ашшĕ-амăшсем хăшпĕр чухне ачисем умĕнче авторитетлă пулас тесе тĕрĕс мар ĕçсем туни çинчен Макаренко тĕплĕн калать.

Авторитет—воспитанин хăватлă средстви—ашшĕ-амăшсен пĕтĕм пурнăçĕпе ĕçĕнчен, вĕсем хăйсене мĕнле тыткаланинчен, ачисем çине мĕнле пăхнинчен, ачисене тата вĕсене воспитани парассине туса пыма пĕлнинчен килет.

Ачасене воспитани парас çĕрте вĕсен килти пурнăçĕн режимĕ, вĕсен пурнăçĕ паллă йĕрке тăрăх пулса пыни пысăк вырăн йышăнса тăрать. Унăн воспитани паракан пĕлтерĕшĕ çакăнта: режим ача хăйне мĕнле тыткалассине тĕрĕс организацилеме, ачана хăйне мĕнле тыткалас тĕлĕшпе паллă правилăсене пурнăçа кĕртсе пымашкăн хăнăхтарма, çапла вара харпăрхăйне тыткалас тĕлĕшпе лайăх опыт пухма май парать, çак опыт çирĕпленсе юлса кайран йăлана кĕрет. Макаренко: режим вăл ачасене дисциплинăна пăхăнакан тумалли средствăсенчен пĕри пулса тăрать, анчах режим дисциплинăпа пĕрех тесе шутлама юрамасть, тесе паллă тăвать.

Режим вăл пур çемьесенче те пĕр пек пулма тата улшăнмасăр тăма пултараймасть. Режим, конкретлă условисене, воспитани задачисене кура, тĕрлĕ çемьесенче тĕрлĕрен пулма пултарать, анчах вăл пур çемьесенче те тĕплĕн шухăшласа тунăскер тата уççăнах паллăскер пулмалла. Ашшĕ-амăшсен задачи хăйсен ачисене валли чи тĕрĕс режим тăвасси пулать. Макаренко: воспитани панă май ачасен пĕр йышши хăнăхусем пулса çитсен, вĕсене ытти хăнăхусене пама тытăнсан, вара режимăн конкретлă содержанийĕ улшăнмалла, тесе калать.

Час-часах ашшĕ-амăшсем çакăн пек ыйту параççĕ: ача пире итлемест пулсассăн мĕн тумалла-ха?—теççĕ.

А. С. Макаренко çапла калать: ачана итлекен тăвасси—воспитани тĕллевĕ пулма пултараймасть, вăл воспитани памалли средство кăна пулса тăрать. Ачасем итлекен пулччăр тесессĕн ашшĕ-амăшсем ачаран çирĕппĕн ыйтни кирлĕ. Ача хăйне йĕркеллĕ тыткалассин правилисене пăсни пулсассăн, вара çавăн çине çавăрăнса пăхмасăр иртерсе яни пулмалла мар. Хăйне мĕнле тыткаласси тĕлĕшпе ача умне паллă тата çирĕп требованисем лартмасан, çакă вăл ачана пăсать кăна. Ачаран çирĕппĕн ыйтмасассăн, вăл кăтатурсене, канашсене, ашшĕ-амăшĕн хушувĕсене итлеми пулма пултарать. Кун пек чухне вара ачисене воспитани парас тесе ашшĕ-амăшсем тăрăшни ăнăçсăр пулать. Паллах ĕнтĕ, ачасенчен çирĕппĕн ыйтни вĕсене юратнипе, вĕсен ăстăнĕнчи этем туйăмне хисепленипе пĕрле пулмалла, анчах ачасем умĕнче йăпăлтатни, ашшĕ-амăшсем ачасене пăхăнса тăракан пулни пулмалла мар.

Ача çитĕннĕ çынсене—ашшĕ-амăшсене—итлемест тенине, ашшĕ-амăшсем ачине итлеттереймеççĕ тенине ăненме те хĕн! Ачасене воспитани парас ĕçе тума пĕлмесессĕн, ачасем хăйсене чипер мар тыткалани çине çавăрăнса пăхмасассăн кăна ачасем çавăн пек итлеменни пулма пултарать. Ашшĕ-амăшсем тата ачисем хушшинчи хутшăну ĕçлĕхлĕ пулни те ытлашши мар, тесе калать Макаренко. Ачасемпе калаçнă чухне лăпкă пулмалла, çирĕп саспа калаçмалла, ĕç хушнă чухне çав хушува пурнăçа кĕртменни пулмалла мар формăпа памалла. Ачасемпе калаçнă чухне кăмăллă, савăнăçлă, чăтăмлă пулмалла, кăшкăрашни тата ятлаçни пулмалла мар, мĕншĕн тесен ку вăл ачасене сиен кăна кÿрет.

А. С. Макаренко ачасене ĕçе хăнăхтарас ыйтусем çинче нумай чарăнса тăрать. Пирĕн ачасем пур ĕçе те тума пĕлекен çынсем пулса ÿсни кирлĕ. Çавăнпа ĕнтĕ ачасене пĕчĕкренех çемьере ĕçлеме хăнăхтарса пымалла. Вĕсене килти ĕçсене тума вĕрентмелле. Çавăн чухне ачасене коллективизм, тÿрĕлĕх, тăрăшу, перекетлĕх, ответлăх туйăмĕсене парса пырас пулать.

Ашшĕ-амăшсем хăйсен ачисене ĕçлеме, хуçалăхри ĕçсене тума хăнăхтарса пынипех те сахал-ха, ачасен культурăллă тавракурăмне ÿстерес тесе тăрăшмалла. Хаçатсемпе, кĕнекесемпе, кинопа, театрпа т. ыт. те усă курни ачасене этемлĕх культурипе паллашма пулăшать.

А. С. Макаренко ачасем вăйă выляссси çинчен калани интереслă. Вăл ача пурнăçĕнче тата ăна воспитани парас çĕрте вăйă пысăк вырăн йышăнса тăнине палăртса, çапла тĕрĕс калать: ачан вăйă вылямалла каякан вăй-хăватне ашшĕ-амăшсен майĕпенех ĕçе куçарса пымалла. Ачана çавăн пек ĕçлеме хăнăхтарса пымасассăн, вара вăл вĕренесси, ĕçлесси вырăнне вăйă выляса вăхăта иртерме туртăнакан пулать. Кун пекки уйрăмах пуçламĕш классенче вĕренекен ачасен пулать, вĕсем хăшпĕр чухне, вăйă выляса, уроксене хатĕрленесси, вĕренесси çинчен те манса каяççĕ. Ку ача вăйă выляссине ашшĕ-амăшсем тĕрĕс ертсе пыманнинчен, ачан вăйă вылямалла каякан вăй-хăватне ĕçлеве куçарса пыма тăрăшманнинчен килет.

* * *

Макаренко пĕр хут кăна мар: ачасене воспитани парасси—йывăр ĕç, ку ĕçе ăнăçлă туса пыма ашшĕ-амăшсен пысăк пĕлÿсем пулмалла, тесе каланă. Çак пĕлÿсем пулччăр тесе ашшĕ-амăшсен ачасене воспитани парас наукăна, искусствăна вĕренсе пымалла. А. С. Макаренко произведенийĕсенче ашшĕ-амăшсем хăйсене валли усăллă канашсем, ачасене воспитани пама пулăшакан канашсем нумай тупĕç.

Н. БОКАРЕВ.

Чăвашсен Государство Педагогика Институчĕн доценчĕ.

Европӑри тата Африкӑри вӑрҫӑ

(Вӑрҫӑ ӗҫӗсен дневникӗ)

Балканри фронтра вӑрҫӑ ӗҫӗсен виҫҫӗмӗш кунӗ хаяр ҫапӑҫусемпе паллӑ пулнӑ.

Рейтер агентствин дипломатиллӗ обозревателӗ Фергюсон Югослави ҫарӗ Кӑнтӑр Сербире каялла чакса пыни пирки ҫапла паллӑ тӑвать: Югослави ҫарӗн танксене хирӗҫ кӗрешмелли орудисем ҫителӗксӗр тата авиаци те ӑна вӑйлӑн пулӑшаймасть, ҫавна пула унӑн каялла чакмалла пулнӑ. Анчах югославсем ҫирӗппӗн те хӑюллӑн ҫапӑҫаҫҫӗ, ҫавӑнпа та Германи енчен тунӑ ҫитӗнӳ пысӑк вырӑнта тӑрать, тесе хаклама иртерех-ха.

Югославин ҫурҫӗр пайӗнче ҫапӑҫакан Итали войскисем, Итали командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, Сава юханшыв айлӑмӗнче Кранишка Гора текен халӑх пурӑнакан пункта йышӑннӑ. Итали авиацийӗ Югославири Шибеник порчӗ тата Дивульрипе Водицри авиаци базисем ҫине пырса бомбӑсем пӑрахнӑ.

Югослави войскисем Албанире итальянецсен позицийӗсене хирӗҫ ӑнӑҫлӑн наступлени туса пыраҫҫӗ. Америкӑри «Колумбия» ятлӑ радиовещани компанийӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, югославсем Ҫурҫӗр Албанире Скутари текен хулана илнӗ хыҫҫӑн Леш ятлӑ хулана туртса илнӗ, вӑл хула Скутаринчен 25 миля кӑнтӑр енче шутланать. Югославин Призрена хулинчен наступлени туса пыракан иккӗмӗш колонни Албанин ҫурҫӗр-хӗвелтухӑҫ чикки урлӑ каҫнӑ.

«Нью-Йорк таймс» хаҫатӑн Бернри корреспонденчӗ ҫырнӑ тӑрӑх, Югослави войскисем Скутаринчен Дрин юханшывӗ тӑрӑх хӗвелтухӑҫ еннелле ҫавҫавах малалла кайса пыраҫҫӗ. Ҫавӑн пекех Югослави чаҫӗсем Стругпа Дебартан та, Охрид кӳлли ҫывӑхӗнче, малаллах куҫса пыраҫҫӗ.

Англин Грецири сывлӑш-ҫар вӑйӗсен штабӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, Англи самолечӗсем Струмицы районӗнче, Кӑнтӑр Югославире, Германи войскисен транспорчӗсемпе танковӑй колоннисем ҫине пырса тапӑннӑ.

Албанири фронтра Греци войскисем апрелӗн 7-мӗшӗнче пуҫланӑ наступленине малалла ӑнӑҫлӑн туса пыраҫҫӗ. Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, итальянецсем каялла чакаҫҫӗ, вӗсен ҫынсем тата материалсем тӗлӗшпе те сухатусем пулаҫҫӗ.

Англипе Германи фронтӗнче Германин хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсен активлӑхӗ палӑрать. Германи авиацийӗн пысӑк соединенийӗсем, тесе пӗлтернӗ Германи командованийӗн сводкинче, Англи суднисене тата вӑрҫӑ тӗлӗшӗнчен паллӑ вырӑнта тӑракан объектсене атакӑланӑ. Апрелӗн 9-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле Германин темиҫе ҫӗр самолечӗ Кӑнтӑр тата Центральнӑй Англири портсемпе промышленноҫлӑ сооруженисем ҫине темиҫе хутчен те пырса тапӑннӑ. Пуринчен ытларах Ковентри хӗрринчи авиаци промышленноҫӗн предприятийӗсем ҫине пырса тапӑннӑ, вӗсем ҫине фугаслӑ тата вут чӗртсе яракан бомбӑсене пиншер бомба пӑрахнӑ.

Ҫав кунах ҫӗрле Англи бомбардировщикӗсен пысӑк соединенийӗсем, Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, Германин ҫурҫӗр ҫыранӗ ҫине пырса тапӑннӑ. Англи авиацийӗ Германин Кильри тинӗс-ҫар бази ҫине ытларах тата вӑйлӑнтарах пыра-пыра тапӑннӑ.

* * *

Германипе Италин Ҫурҫӗр Африкӑра ҫапӑҫакан войскисем, Германи сводкинче каланӑ тӑрӑх, апрелӗн 7-мӗшӗнче Дернӑна — Киренаикӑри чи лайӑх портсенчен пӗрине йышӑннӑ, вӑл порт Бенгазирен хӗвелтухӑҫ енче вырнаҫнӑ. Дернӑна илнӗ хыҫҫӑн, тесе каланӑ Итали сводкинче, Италипе Германи вӑйӗсем англичансене хыҫалтан хӗстерсе пыраҫҫӗ. Германи авиаци корпусӗн отрячӗсем Англин пӗр ҫӗре пухӑнса тӑнӑ войскисем тата вӗсен моторизованнӑй колоннисем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ тата пулеметсенчен пенӗ.

Англипе Австрали авиацийӗ, тесе пӗлтернӗ Англин Ҫывӑхри Хӗвелтухӑҫӗнчи сывлӑшри вӑйӗсен командованийӗ кӑларнӑ коммюникере, ҫӗнӗ позицисенче Англи войскисене пӗр ҫӗрелле пухӑнса пыма хӳтлет, кунсӑр пуҫне Германипе Итали коммуникацийӗсем ҫине пӗрмаях пыра-пыра тапӑнать. Англи самолечӗсем Бенгазири аэродромсем ҫине пырса тапӑннӑ, ҫавӑн пекех Италипе Германин автотранспорчӗ тата вӗсен пӗр ҫӗре пухӑнса тӑнӑ чаҫӗсем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ.

Хӗвелтухӑҫ Африкӑра, Итали командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, Англи войскисем Массауа секторӗнче вӑйлӑ атакӑсем тунӑ. Англирен пӗлтернӗ тӑрӑх, Массауа портне Англи чаҫӗсем йышӑннӑ. Массауа Хӗрлӗ тинӗс хӗрринче итальянецсен чи пысӑк порчӗ шутланать. Итальянецсем ӑна 1885 ҫулта туртса илнӗ. 1900 ҫулччен Массауа хули Эритрея столици пулнӑ. Хулара 70.000 ытла ҫын пурӑнать. 1935 ҫулта Массауа порчӗ итальянецсем Абиссини ҫине наступлени тумалли тӗп бази пулнӑ.

Хӗвелтухӑҫ Африкӑра ытти фронтсенче авиаци ӗҫӗ палӑрать.

Апрелӗн 9-мӗш. (ТАСС).

Германи командованийӗн сводки

БЕРЛИН, апрелӗн 9-мӗш. (ТАСС). Германири информаци бюровӗ Германи хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсен верховнӑй командованийӗ кӑларнӑ сводкӑна парать. Сводкӑра ҫапла каланӑ: генерал-фельдмаршал Лист ертсе пынипе Болгари территорийӗнчен наступлени тума пуҫланӑ моторизованнӑй чаҫсемпе пехота дивизийӗсем Югославин чикӗри укрепленийӗсене ҫӗмӗрсе каҫнӑ тата, сӑртлӑ вырӑнсенче йывӑрлӑхсем пулнӑ пулсан та, Скопле районне 100 километр ытла шалалла кӗнӗ тата Вардар юханшывӗ урлӑ каҫнӑ. Ҫакӑнпа ӗнтӗ Югославипе Греци-Англи хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсем хушшинчи ҫыхӑнӑва татнӑ. Кӑнтӑр еннерехре Германи войскисен ытти соединенийӗсем Дойран кӳлли хыҫне, Греци территорийӗ ҫине пырса кӗнӗ. Греци чиккинче тусем ҫинчи войскӑсемпе пехота дивизийӗсем, пикировка тӑвакан бомбардировщиксемпе артиллери пулӑшнипе, хаяррӑн ҫапӑҫнӑ хыҫҫӑн, Метаксас линийӗ тӗнӗскерне — тусем ҫинче нумай ҫулсем хушши тунӑ кучухнехи укрепленисене татса каҫнӑ. Ҫак войскӑсене генерал-фельдмаршал Лист ертсе пынӑ.

Германин Африкӑра кӗрешекен корпусӗн войскисем апрелӗн 7-мӗшӗнче Киренаикӑри Дернӑна ҫитнӗ.

Германи авиацийӗн пысӑк соединенийӗсем Англи суднисем ҫине тата вӑрҫӑ ӗҫӗшӗн кирлӗ объектсем ҫине ӑнӑҫлӑн бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Ҫак ӗҫе генерал-фельдмаршал Шперле ертсе пыракан сывлӑш-ҫар соединенийӗсем активлӑн хутшӑннӑ. Разведка тунӑ вӑхӑтра Германи самолечӗсем Англин хӗвелтухӑҫ ҫыранӗ патӗнче противникӑн суту-илӳ тумалли суднине (тоннажӗ — 4 пин регистровӑй брутто-тонна) путарнӑ тата тепӗр 3 парохода сиен кӳнӗ. Скегнесран хӗвелтухӑҫ енче Германин разведка тӑвакан пӗр самолечӗ Англи эсминецӗ ҫине пысӑк калибрлӑ икӗ бомба пӑрахнӑ. Иртнӗ каҫхине Германин темиҫе ҫӗр самолечӗ Кӑнтӑр тата Центральнӑй Англири портсемпе промышленноҫӑн нумай сооруженийӗсем ҫине пыра-пыра тапӑннӑ. Атакӑсен тӗп объекчӗсем — Ковентри таврашӗнчи авиаци промышленноҫӗн предприятийӗсем пулнӑ. Пиншер фугаслӑ бомбӑсемпе вут чӗртсе яракан бомбӑсем промышленность сооруженийӗсене вӑйлӑн ҫӗмӗрнӗ. Портсмутри порт сооруженийӗсемпе доксенче те нумай пушарсем тухнӑ.

Ҫурҫӗр Африкӑра Германи самолечӗсем противникӑн пӗр ҫӗре пухӑннӑ войскисем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ тата пулеметсенчен пенӗ. Киренаикӑра Англин пӗр бомбардировщикне персе антарнӑ.

Апрелӗн 9-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле противник самолечӗсем оккупациленӗ территорин ҫыранри хӑшпӗр районӗсем ҫине пырса тапӑннӑ. Англи самолечӗсен пысӑк соединенийӗсем Германин ҫурҫӗр ҫыранӗнчи территорийӗ ҫине татах тепӗр хут вӗҫсе пынӑ, тӗрлӗ вырӑнсенче фугаслӑ бомбӑсемпе вут чӗртсе яракан бомбӑсем пӑрахнӑ. Противник самолечӗсем пуринчен ытларах Киль хулине атакӑланӑ. Кунта промышленноҫлӑ хӑшпӗр предприятисене сиен кӳнипе пӗрлех, халӑх пурӑнакан кварталсенчи ҫуртсене те чылаях ҫӗмӗрнӗ.

БЕРЛИН, апрелӗн 9-мӗш. (ТАСС) Германири информаци бюровӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, Германи хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсен верховнӑй командованийӗ ҫапла пӗлтернӗ: Германин бронетанковӑй войскисен пысӑк соединенийӗсем Салоники хулине туртса илнӗ.

Германи верховнӑй командованийӗн тепӗр пӗлтерӗвӗнче ҫапла кӑтартса панӑ: грексем ҫине тӑрса хӳтленӗ Рупель проходне тата Салоники хулине Германи войскисем туртса илнӗ хыҫҫӑн, Грецин Вардар патӗнчен хӗвелтухӑҫ енче кӗрешнӗ ҫарӗ ҫапӑҫма пӑрахнӑ.

Пӗлтерӳре тата ҫапла каланӑ: паян Германи войскисем Югославири Ниш хулине туртса илнӗ. Штирири войскӑсем Марибор хулине пырса кӗнӗ.

Кӑнтӑр-хӗвелтухӑҫ фронтӗнче нимӗҫсен тактики ҫинчен Англи обозревателӗ мӗн ҫырать

ЛОНДОН, апрелӗн 9-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентствин дипломатиллӗ обозревателӗ Фергюсон Югослави ҫарӗ кӑнтӑр Сербире каялла чакни пирки ҫапла ҫырать: Германи командованийӗ Балканра Францире усӑ курнӑ тактикӑпах усӑ курать, Францире нимӗҫсем союзниксен ҫурҫӗртипе кӑнтӑрти ҫарӗсем хушшине савӑл пек кӗрсе кайма пултарнӑ. Германи командованийӗ Струмица патне, унтан Вардар юханшывӗн айлӑмӗ патне татса тухма, ҫапла вара, Югослави ҫарне Греци ҫарӗнчен уйӑрса илсе ун хыҫҫӑн малалла пырса Албанире Итали ҫарӗпе пӗрлешме хӑтланать пулмалла. Анчах, тесе ҫырать Фергюсон, Югославири условисем Францинчен пысӑккӑн уйӑрӑлса тӑраҫҫӗ, Францире нимӗҫсем чаплӑ ҫулсем тӑрӑх малалла куҫса пынӑ кӑна мар, тата вӗсем кашни ялта тата кашни перекресткӑра тенӗ пекех салтаксем валли ҫимӗҫсем, транспорт валли горючи илме пултарнӑ. Кӑнтӑр Сербире шоссе ҫулӗсем ахаль ҫулсенчен кӑшт кӑна уйӑрӑлса тӑраҫҫӗ, ҫар валли горючи тата ҫимӗҫсем тӑратасси пирки клаҫмалли те ҫук. Кунсӑр пуҫне, Францире татса кӗнӗ лини пит сарлака пулнӑ, союзниксен войскисем ӑна пӗтерсе лартма пултарайман. Югославире ҫак майсем питех те ансӑр, кунта ҫулсем начар. Германин мотомеханизированнӑй вӑйӗсем Югослави ҫарне хыттӑн атакӑланӑ. Ҫакӑн хыҫҫӑн Югослави ҫарӗн, танксене хирӗҫ кӗрешмелли тупӑсемпе начар хӗҫпӑшалланнӑскерӗн, ирӗксӗрех каялла чакмалла пулнӑ, ҫитменнине ӑна авиаци те вӑйлӑн пулӑшма пултарайман. Ҫапах та югославсем ҫирӗппӗн тата хӑюллӑн ҫапӑҫаҫҫӗ, ҫавӑнпа та Германия тунӑ ҫитӗнӗве пысӑк вырӑна хурса хисеплеме иртерех-ха.

Греци ҫарӗн верховнӑй командованийӗ кӑларнӑ сводка

АФИНЫ, апрелӗн 9-мӗш. (ТАСС). Грецири телеграф агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, ӗнер каҫхине Греци ҫарӗн верховнӑй командованийӗ ҫакӑн пек сводка пичетлесе кӑларнӑ:

«Апрелӗн 8-мӗшӗнче фронтра Германи войскисем пирӗн позицисене хирӗҫ вӑйлӑ атакӑсем тунӑ. Анчах та противникӑн ӗҫӗсем ӑнӑҫсӑр пулнӑ. Темиҫе кун хушши ӗнтӗ паттӑррӑн ҫапӑҫакан Греци войскисен ӗҫӗсене пула противник тӑрӑшнинчен нимӗн те тухман.

Струма юханшывӑн айлӑмӗнче «Рупель», «Уссита», «Палиурионес» тата «Караташ» форчӗсенчен персе тӑрса, заграждени туса хунӑ, противник ҫак заграждени урлӑ каҫайман. «Рупель» тата «Уссита» форчӗсем противник персе тӑнине, ҫавӑн пекех унӑн бронетанковӑй чаҫӗсем пуҫланӑ наступленине уйрӑмах чӑтӑмлӑн тӳссе иртернӗ. Противник пирӗн позицисем хыҫне парашютистсем антарса хӑварнӑ, анчах вӗсене пӗтерсе тӑкнӑ. Пирӗннисем 70 ҫынна яхӑн тыткӑна илнӗ. Неврокопра хаяр ҫапӑҫу пулса иртнӗ. Ҫак ҫапӑҫӑва пирӗн фронтсенчи вӑйсем кӑна мар, тата фортсем хыҫӗнчи войскӑсем те хутшӑннӑ. Фортсем противнике хирӗҫ питех те лайӑх кӗрешнӗ. Пирӗн фортсенчен пӗрне — «Дассавли» фортне противник туртса илнӗ пулнӑ, анчах та пирӗн войскӑсем контратака туса ӑна ҫийӗнчех каялла туртса илнӗ. «Лисс» форчӗ ҫине противникӑн йывӑр артиллерийӗ персе тӑнӑ, анчах та форт ҫак атакӑна тӳссе иртернӗ. Фортсем хыҫӗнчи пирӗн чаҫсем контратака туса, вӑхӑтлӑха противник аллине лекнӗ хӑшпӗр пунктсене каялла туртса илнӗ. Пирӗн позицисен сулахай флангӗнче Германин мотомеханизированнӑй дивизийӗ, Югослави территорийӗ урлӑ килсе кӗнӗскер, апрелӗн 7-мӗшӗнче каҫхине Греципе Югослави чиккине пырса ҫитнӗ тата Дойрана туртса илнӗ. Апрелӗн 8-мӗшӗнче ирхине ирех ҫак дивизи Вардар юханшывӗнчен хӗвелтухӑҫ енчи проход витӗр пирӗн территори ҫине тапӑнса кӗнӗ. Грецин питех те вӑйсӑр мотомеханизированнӑй чаҫӗсем хӑйсенчен хисеп енӗпе те, ҫавӑн пекех пахалӑх енӗпе те темиҫе хут вӑйлӑрах противник вӑйӗсене хирӗҫ ҫапӑҫнӑ. Противнике тытса чарас тӗлӗшпе темиҫе сехет хушши кӗрешнӗ. Анчах та юлашкинчен противнике Салоники еннелле малалла кайма, Хӗвелтухӑҫ Македонипе ытти ҫӗршыв хушшинчи коммуникацисене татса каҫма май килнӗ.

Албани фронтӗнче наступленисем туса эпир противникӑн ҫӗнӗ позицийӗсене туртса илнӗ, тата 40 ҫынна, вӑл шутра пӗр капитана тыткӑна илнӗ».

Грецири государство хӑрушсӑрлӑхӗн министерстви панӑ пӗлтерӳре ҫапла каланӑ: апрелӗн 8-мӗшӗнче противник ҫӗршывӑн шалти районӗсем ҫине пӗрре те пырса тапӑнман.

Югослави командованийӗ кӑларнӑ коммюнике

ЛОНДОН, апрелӗн 9-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентствин Афины хулинчи корреспонденчӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, Югославин Афины хулинчи миссийӗ Югослави ҫарӗн верховнӑй командованийӗ панӑ коммюникене пичетлесе кӑларнӑ. Коммюникере ҫапла каланӑ: пирӗн войскӑсем противнике хирӗҫ вӑйлӑн ҫапӑҫнӑ пулсан та, пирӗн Скоплерен тухса каймалла пулса тӑнӑ. Апрелӗн 7-мӗшпе 8-мӗшӗнче противникӑн пысӑк вӑйӗсем Куманово, Скопле тата Корчане еннелле татти-сыпписӗр наступлени тунӑ хыҫҫӑн, Скоплере тытӑнса тӑма май пулман. Скоплене туртса илнӗ хыҫҫӑн противникӑн бронетанковӑй соединенийӗсем тусем хушшипе иртсе тухмалли Кочаник вырӑнне хирӗҫ атака тунӑ. Пирӗн бомбардировщиксем противнике калама ҫук пысӑк сухатусем кӳреҫҫӗ пулсан та, противник войскисем ҫак проходра малаллах наступлени туса пыраҫҫӗ. Кунсӑр пуҫне, паян ирхине противник Цариброд секторӗнче те наступлени тума пуҫланӑ. Ҫак секторта пирӗн войскӑсем противнике хирӗҫ ҫине тӑрса кӗрешеҫҫӗ.

Албанире пирӗн войскӑсем пӗтӗм фронт тӑрӑх вӑйлӑ наступлени туса пыраҫҫӗ. Вӗсем Дрин юханшывӗ урлӑ каҫнӑ тата Албани территорийӗ ҫине шалалла кӗрсе пыраҫҫӗ.

Англи войскисем Грецине пырса ҫитнӗ

НЬЮ-ЙОРК, апрелӗн 9-мӗш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви Афины хулинчен ҫапла пӗлтерет: Грецири тӗрлӗ портсене Англин нумай пин салтакӗсем пырса ҫитнӗ. Хӑйсемпе пӗрле вӗсем механизированнӑй вооружени, продовольстви тата ытти материалсем нумай илсе пынӑ.

НЬЮ-ЙОРК, апрелӗн 9-мӗш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви Афины хулинчен ҫапла пӗлтерет: Африкӑран Грецине пырса ҫитнӗ англичансен войскисене Грецине пынӑ чух ҫул ҫинче кӑштах сухатусем кӳнӗ. Грецине пынӑ войскӑсем хушшинче Англин Ҫывӑхри Хӗвелтухӑҫӗнчи ҫарӗн составӗнче пулнӑ чи лайӑх чаҫсем пур. Африкӑран килнӗ чух ҫул ҫинче Англин нумай транспорчӗсем ҫине Германи авиацийӗ вӑйлӑн пыра-пыра тапӑннӑ.

Англипе Венгри хушшинчи дипломатиллӗ отношенисене татнӑ

ЛОНДОН, апрелӗн 8-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, экономикӑллӑ вӑрҫӑ министерстви: хальхи вӑхӑтра Венгрине — противник оккупациленӗ ҫӗршыв вырӑнне шутлас пулать, тесе пӗлтернӗ. Ҫакна май Венгрине каякан таварсене е Венгри таварӗсене пӗтӗмӗшпех конфискацилемелле.

Ҫураки валли таварсем

Чӑвашпотребсоюз системи ҫураки вӑхӑтӗнче суту-илӳ тума автолавка 6, лав ҫинчен таварсем сутса ҫӳремелли 237 организациленӗ. Кусемсӗр пуҫне ҫураки тунӑ ҫӗрте ӗҫлекен колхозниксем валли 792 коробейник пулать. Ҫураки вӑхӑтӗнче колхозниксем валли кирлӗ таранах таварсем кӳрсе килнӗ. Пурӗ 7.720 пӑт сахӑр, 8 пин пӑт кондитерски изделисем, 253 пин тенкӗлӗх махорка, 308 пин тенкӗлӗх пирус, 2875 ещӗк спичка тата ытти таварсем те нумай уйӑрса панӑ.

Потребкоопераци трактористсем валли 5.500 телогрейка тата 2.900 штука ваткӑпа ҫӗленӗ таварсем кӳрсе килнӗ. Халӗ ҫав таварсене вырӑнсене яма пуҫланӑ. Ишлей райпотребсоюзӗ хӑйне тивӗҫлӗ таварсене пӗтӗмпех вӑхӑтра турттарса кайнӑ. Лавсем ҫинчен 8 ҫӗрте суту-илӳ тума палӑртнӑ. Кунсӑр пуҫне 32 коробейник организацилеҫҫӗ, вӗсенче ӗҫлеме чи шанчӑклӑ колхозниксене лартнӑ. Красноармейски райпотребсоюзӗ те ҫураки вӑхӑтӗнче суту-илӳ тума лайӑх хатӗрленсе пырать.

Ялсенчи кооперативсенче Орджоникидзе крайӗнчи кооператорсем ҫураки вӑхӑтӗнче пайщиксене лайӑх пулӑшасси ҫинчен чӗнсе каланине сӳтсе-яваҫҫӗ.

Шупашкар хулинче Майӑн 1-мӗшне уявласа иртерме тунӑ комиссире

Пӗтӗм тӗнчери пролетариатӑн аслӑ праҫникне—Майӑн 1-мӗшне иртерес тӗлӗшпе ӗҫлекен Шупашкар хулинчи комисси план туса хатӗрленӗ.

Майӑн 1-мӗшне хатӗрленсе иртерессин кӑҫал ӗҫҫыннисене партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцин решенийӗсене пурнӑҫа кӗртме, предприятисен производствӑллӑ программисене тултарма, совет учрежденийӗсен, вӗренӳ заведенийӗсен ӗҫне лайӑхлатма мобилизацилес лозунгпа пулса пымалла.

Уява хатӗрленнӗ май социализмлӑ ӑмӑртупа стахановла движенине сарас, пур ӗҫре те большевикла йӗркелӗх, культурӑлӑх тӑвас тӗлӗшпе кӗрешессине вӑйлатмалла.

Комисси планӗ тӑрӑх предприятисенче, учрежденисенче, шкулсенче, суйлав участокӗсем пулнӑ ҫӗрте халех массӑллӑ ӑнлантару ӗҫне сарса ямалла, пур ҫӗрте те чаплӑ уява иртерме хатӗрленме тытӑнмалла.

М. Ю. Лермонтова асӑнса

Кӑҫалхи июлӗн 27-мӗшӗнче вырӑссен гениллӗ поэчӗ Михаил Юрьевич Лермонтов вилнӗренпе 100 ҫул тултарать. Лермонтовӑн тӗлӗнмелле чаплӑ произведенийӗсене пирӗн аслӑ ҫӗршывӑн пур кӗтесӗсенче те вулаҫҫӗ. Унӑн произведенийӗсене темиҫе халӑх чӗлхи ҫине куҫарнӑ. Ҫавӑнпа та ӗнтӗ вӑл вилни 100 ҫул тултарнӑ куна пӗтӗм Совет Союзӗнчи халӑхсем паллӑ туса иртерме хатӗрленеҫҫӗ.

Чӑваш Халӑх Творчествин ҫуртӗ хальхи вӑхӑтра Лермонтов пурнӑҫӗпе унӑн произведенийӗсем тӑрӑх самоучка-художниксем тунӑ картинӑсен выставкине уҫма хатӗрленет.

Выставкӑна Вострилов (Пӑрачкав р.), Аргандейкин (Хӗрлӗ Чутай р.), Грошев (Улатӑр р.), Елаков (Вӑрмар р.), Ижеева (Ҫӗмӗрле) тата ыттисем те, пурӗ 60 художник-самоучка, хутшӑнаҫҫӗ.

Вӗсем ӗҫе тытӑннӑ та ӗнтӗ. Вострилов «Морская царевна», «Песня про купца Калашникова» произведенисем тӑрӑх, килхуҫи хӗрарӑмӗ Ижеева «Демон» произведени тӑрӑх т. ыт. те тӗрлӗ произведенисем тӑрӑх чылай ӳкерчӗксем тӑваҫҫӗ. Хӑшпӗр художниксем хӑйсен эскизӗсене Халӑх Творчествин ҫуртне тӑратнӑ та ӗнтӗ.

Мускава кайма хатӗрленеҫҫӗ

Пирӗн Чӑваш республикинче художествӑллӑ пултарулӑх кружокӗсем кунсерен йышланса пыраҫҫӗ. Ҫав кружоксенчен талантлӑ музыкантсем, чаплӑ юрӑҫсем, пултаруллӑ халлапҫӑ-юмахҫӑсем, маттур ташӑстисем палӑра-палӑра тухаҫҫӗ. Вӗсем хӑйсен пултарулӑхӗсене пулса иртнӗ олимпиадӑсенче лайӑх кӑтартса пачӗҫ.

Кӑҫалхи июль уйӑхӗнче чи лайӑх кружоксемпе уйрӑм пултаруллӑ ҫынсем Мускава ялхуҫалӑх выставкинче концерт пама каяҫҫӗ. Чӑваш Халӑх Творчествин ҫурчӗ ҫакӑнта чи пултаруллӑ ҫынсенчен 100 ҫын яма палӑртнӑ.

Хор кружокӗсенчен чи малтан Кӗҫӗн Маклашкинӑри колхоз хорӗ—Тогаев юлташ ертсе пыракан хор пулмалла. Хор чи малтанах Сталин юлташ ҫинчен хунӑ юрра чӑвашла юрласа парать.

Халӑх Творчестви ҫурчӗн инструкторӗсем вырӑнсене тухса, Мускава кайма тивӗҫлӗ ҫынсене хатӗрлеме тытӑнаҫҫӗ.

ГСО значокӗн нормисене пачӗҫ

КУСЛАВККА. Карачри вӑтам шкулта Камчаткинпа Марьянцев фельдшерсем тӑрӑшнипе икӗ ГСО кружокӗ организацилерӗҫ. Унта 37 ҫын вӗренеҫҫӗ. Юлашки вӑхӑтра 18 ҫын ГСО значокӗн нормисене пачӗҫ.

Ф. ПЕТРОВ.

РАБОТНИЦӐСЕМПЕ КОЛХОЗНИЦӐСЕМ
тата
КИЛХУҪИ ХӖРАРӐМӖСЕМ!

ЧӐВАШ ХӖРАРӐМӖСЕН
„ӖҪХӖРАРӐМӖ"
ятлӑ, обществӑллӑ-политикӑллӑ тата литературӑпа художествӑллӑ журналне 1941 ҫулшӑн ҫырӑнса илӗр!

Ӑна почта уйрӑмӗсенче, ялти кашни письмоносец урлӑ та ҫырӑнса илме пулать.

Журнал хакӗ: 1 уйӑха —50 пус, 6 уйӑха—3 тенкӗ, 8 уйӑха—4 тенкӗ.

Тутар тата Башкир республикисенче, Куйбышев облаҫӗнче тата Чӑваш республики тулашӗнче пурӑнакан ытти вырӑнсенчи подписчиксем подписка укҫине тӳрех ҫак адреспа ямалла:

г. Чебоксары, Чуваш. АССР,
Дом Связи, Чувашской конторе „Союзпечать".

2—1

Атӑл ҫинче

Атӑл шывӗ юлашки талӑк хушшинче 7 сантиметр, мӗнпурӗ 36 сантиметр хӑпарнӑ. Кӗркунне тулса юлнипе пӗрле 70 сантиметра ҫитет.

СУД

Вӑрӑсем

Элӗк районӗнчи Оферкино ялӗнчи Андрей Яковлевич Мульдияров ятлӑ ҫамрӑк тӳрӗ ӗҫпе ӗҫлесе пурӑнма юратман. Вӑл ӑҫта килчӗ унтан вӑрласа, киревсӗр ӗҫсем туса, ҫын вӑйӗпе тӑранса пурӑнма ӗмӗтленнӗ. Иртнӗ ҫулти майӑн 14-мӗшӗнче Ҫӗмӗрле районӗнчи халӑх сучӗ ӑна государство укҫине ҫаратнӑшӑн айӑпласа 7 ҫул хушши хупса усрамалла тунӑ.

Суд хыҫҫӑн ҫак чӑрсӑр вӑрӑ тухса тарнӑ пулнӑ. Ҫав кунхинех Мульдияровпа тепӗр Карпов ятлӑ вӑрӑ тухса тарнӑ. Вара вӗсен «ирӗк пурнӑҫ» пуҫланса кайнӑ. Вӗсем мӗн кирлӗ ӑна ҫаратса пурӑннӑ.

Ноябрӗн 17-мӗшӗнче ҫак вӑрӑсем Ҫӗмӗрле районӗнчи Янташ ялӗнчен икӗ лаша вӑрласа тарнӑ. Тепӗр кунхине Элӗк районӗнчи Шундряши ялне ҫитсе, Волкова хушаматлӑ хӗрарӑм килкартине кӗрсе, пӗр урапа тата лаша кӳлмелли хатӗрсем илсе тухса кайнӑ. Октябрӗн 19-мӗшӗнче, Ишлей районӗнчи Тивӗш ялӗнче Ф. Д. Козырев патне кӗрсе, унӑн килӗнчен 2400 тенкӗлӗх япала ҫаратса тухнӑ. Ноябрӗн пуҫламӗшӗнче Калинински районри Ҫӗнъял Явӑша П. В. Васильев патне кӗрсе, тӗрлӗ япаласем ҫаратса тухнӑ. Ҫак япаласем вӑрӑшӑн сахалтарах туйӑннӑ пулас, вӑл ҫав кунах В. И. Иванов ятлӑ ҫын патне пырса кӗнӗ. Васильев патӗнче ҫаратса тухнӑ чесанкипе калуша Иванова 125 тенке сутнӑ та, хӑйне ӗҫтерсе ӳсӗртнӗ. Ҫакӑн хыҫҫӑн Иванов ҫуртӗнчен 1800 тенкӗлӗх япала ҫаратса тухнӑ. Юлашкинчен ҫак Мульдиярова Канаш хулинче вӑрланӑ лашана сутнӑ вӑхӑтра тытаҫҫӗ.

Ҫак ӗҫе Шупашкар хулинчи 2-мӗш участокри халӑх сучӗ пӑхса тухса, А. Я. Мульдияров вӑрра 10 ҫул хушши тӗрмене хупса усрамалла, тӗрмерен тухсан 3 ҫул хушши сасӑ прависӗр хӑвармалла турӗ.

Чӑваш АССР Верховный сучӗн уголовнӑй ӗҫсене пӑхакан суд коллегийӗ халӑх сучӗн приговорне ҫирӗплетрӗ.

Ответлӑ редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

СОБИРАЙТЕ ШЕРСТЬ-ЛИНЬКУ!

Работники социалистического животноводства, конюхи, доярки, скотницы, пастухи, председатели колхозов, директора совхозов, зоотехники, агрономы и все работники заготовительного аппарата „Заготживсырье"!

ОРГАНИЗУЙТЕ в каждом хозяйстве весной, в период линяния животных, ежедневную чистку крупного рогатого скота и лошадей и сборку вычесываемой с них шерсти-линьки.

ТОВАРИЩИ КОНЮХИ, ДОЯРКИ, СКОТНИЦЫ И ПАСТУХИ!

Заключайте с работниками „Заготживсырье" договоры на сборку и сдачу шерсти-линьки. Учтите, что колхозы и совхозы выплачивают лицам, непосредственно собирающим шерсть-линьку, до 100 проц. стоимости собранной и сданной шерсти-линьки.

СДАВАЙТЕ СОБРАННУЮ ШЕРСТЬ-ЛИНЬКУ „ЗАГОТЖИВСЫРЬЮ", ЕГО СЕЛЬСКИМ ЗАГОТОВИТЕЛЯМ И РАЗ'ЕЗДНЫМ АГЕНТАМ, ИЛИ НА ЕГО РАЙОННЫЕ СКЛАДЫ!

Чувашская контора „Заготживсырье".

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС

Канашской лесопромысловой артели им. Сталина системы Чувашдревпромсоюза за 1940 г. (в руб.)

Наименование статей баланса	Сумма		Наименование статей баланса	Сумма	
	На 1-ое января 1940 г.	На 1-ое января 1941 г.		На 1-ое января 1940 г.	На 1-ое января 1941 г.
АКТИВ			ПАССИВ		
Основные средства	184597	232076	Фонды	433572	481906
Предметы, не относимые к основным средствам	54161	68026	Резервы и предстоящие платежи	3620	686
Сырье, материалы и топливо	130057	102521	Краткосрочные кредиты Госбанка	113900	202100
Незаконченное производство	134136	115796	Расчеты	187160	205556
Прочие товаро-матер. ценности	13095	36316	Прибыли	198373	208837
Готовая продукция и товары	172761	199167			
Товары в рознице	2430	2200			
Товары, отгруженные и выполненные работы	74225	161989			
Денежные средства	33570	19512			
Расчеты	15870	14945			
Расходы за счет будущих периодов	3124	1647			
Отвлеченные средства	118599	144890			
БАЛАНС	936625	1099085	БАЛАНС	936625	1099085

Прибыли и убытки

Убытки прошлых лет, выявл. в отч. году	3349	2219	Доходы от реализации	208857	211123
Убытки от списания безнадежных долгов	8230	1437	Доходы разные	2836	2713
Расходы и убытки разные	1741	1343			
Прибыли отчетного года	198373	208837			
БАЛАНС	211693	213836	БАЛАНС	211693	213836

Председатель правления ЦВЕТКОВ. Гл. бухгалтер ЧИСТЯКОВ.

Настоящий баланс рассмотрен и утвержден балансовой комиссией Чувашдревпромсоюза 6 февраля 1941 года.

Председатель балансовой комиссии АНДРЕЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн—0—67, редактор заместителӗн—3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, экономика пайӗн — 0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн—2—30, «Ӗҫхӗрарӑмӗ» журналӑн—5—23, «Ленин ҫулӗпе» журналӑн—0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 2459

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР Заказ № 227, ф. 6. 58 [illegible] 84 п. л.